perspectief

Zwolle

Nota beheer kapitaalgoederen buitenruimte 2023 - 2026

Fundament voor #buitengeluk

Inhoud

Inhoud 2

Voorwoord 4

Samenvatting 6

1 Inleiding 10
- 1.1 Aanleiding 10
- 1.2 Doel van de nota Kapitaalgoederen 10
- 1.3 Uitgangspunten 10
- 1.4 Leeswijzer 10

2 Beheer en de opgaven 12
- 2.1 Beheer versus onderhoud 12
- 2.2 De kapitaalgoederen en de Omgevingsvisie 12
- 2.3 Buitengeluk 12
- 2.4 Nota kapitaalgoederen nu en in de toekomst 14

3 De kapitaalgoederen in de buitenruimte 18
- 3.1 Hoeveel buitenruimte hebben we? 18
- 3.2 Wat is de leeftijd van de buitenruimte? 20
- 3.3 Welke kwaliteit streven we na in de buitenruimte? 24
- 3.4 Hoe liggen de kapitaalgoederen er bij? 27
- 3.5 Hoe tevredenheid zijn inwoners over de buitenruimte? 28

4 De onderhouds- en vervangingsbehoefte 32
- 4.1 Hoeveel geld is er beschikbaar? 33
- 4.2 Hoeveel geld is er nodig? 34
- 4.3 Wat is de invloed van de transities en opgaven? 35
- 4.4 Conclusies 45

5 Conclusies 50

Bijlage 1 Beheerplan per kapitaalgoed 54

Bijlage 2 Buurt voor Buurt 62

Bijlage 3 Beschikbare middelen 68

Bijlage 4 Afschrijftermijnen 70

Bijlage 5 Vervangingsinvesteringen 74

Bijlage 6 BBV 76

perspectief

Voorwoord

Vol trots presenteer ik u de Nota beheer kapitaalgoederen buitenruimte 2023 – 2026. Het is voor Zwolle de eerste nota over het ‘onderhoud van de kapitaalgoederen in de buitenruimte’.

Onze buitenruimte is van groot belang voor de hoge kwaliteit van leven in ons mooie Zwolle. We kunnen stellen dat de kapitaalgoederen in de buitenruimte het fysieke fundament zijn voor een goede, veilige en prettige leefomgeving. Vanuit het beheer ervan leveren we een belangrijke bijdrage aan het realiseren van een levensloopbestendige inrichting van de stad die aansluit bij het langer zelfstandig thuis wonen. Een plek die geschikt is voor inwoners van alle leeftijden ongeacht hun fysieke condities. Ons uitgangspunt is dat iedereen zich veilig en comfortabel moet kunnen verplaatsen, bewegen en verblijven, zodat alle inwoners van de leefomgeving kunnen genieten. Daarmee leveren we een bijdrage aan het buitengeluk van alle Zwollenaren en bezoekers aan de stad.

Belangrijk dus om deze kapitaalgoederen de aandacht te blijven geven die ze verdienen. De ‘Omgevingsvisie, ons Zwolle van morgen, 2030’ geeft richting en sturing aan hoe we dit in de toekomst kunnen blijven doen. Het beschrijft welke ambities we nastreven. In onze plannen voor de toekomst houden we rekening met en anticiperen wij zoveel als mogelijk op de ontwikkelingen waarmee we te maken krijgen. Met onze ambities, de groei van de stad, maar ook met het ouder worden van Zwolle. Daarnaast houden we rekening met de impact die veranderingen op het gebied van energie, klimaat, woningbouw en mobiliteit hebben op onze buitenruimte. Deze ontwikkelingen zetten druk op ons bezit.

Om het fysieke fundament gezond te hebben en te houden, is het nodig om achterstanden weg te werken en de beheermiddelen én de benodigde capaciteit op orde te krijgen. Want immers: zonder een gezond fysiek fundament geen bijdrage aan de andere opgaven.

Deze nota kapitaalgoederen geeft een goed overzicht van onze bezittingen en de staat ervan op dit moment. In de nota is ook te lezen wat we nodig hebben om onze kapitaalgoederen te onderhouden. Dit zal de komende jaren leiden tot toenemende investeringen.

De nota is een essentieel instrument om het beheer van deze kapitaalgoederen op middellange- en lange termijn te plannen en te sturen.

Tot slot: we mogen best concluderen dat onze buitenruimte er op dit moment behoorlijk goed bij ligt. We zijn goed ‘in control’.

Met deze nota willen we dat blijven:

omgevingskwaliteit is geen toevalligheid

Met hartelijke groet,

Arjan Spaans
Wethouder Duurzame Stadsontwikkeling

perspectief

Bron © Collectie Overijssel

Samenvatting

Kapitaalgoederen vormen het fysieke fundament van de buitenruimte. Dit zijn onder meer groen, vijvers, wegen, riolering, bruggen, kades, bomen en verkeerslichten. Goed beheer en onderhoud is essentieel voor het functioneren van de buitenruimte. Het draagt bij aan een veilige, gezonde, comfortabele en prettige leefomgeving. We willen dat onze stad niet alleen vandaag maar ook in de toekomst goed functioneert. Om te anticiperen op die toekomst moeten we weten hoe de toekomst van Zwolle eruitziet. Wat zijn precies de plannen en de verwachte ontwikkelingen? De Omgevingsvisie 'Ons Zwolle van morgen 2030' geeft dat toekomstbeeld voor de fysieke leefomgeving. Ze geeft richting, sturing en duidelijkheid hoe we Zwolle willen ontwikkelen. Richting voor nu én straks in de nieuwe verstedelijkte omgeving. De verstedelijking heeft een sterke relatie met de kapitaalgoederen en daarmee de leefbaarheid van de stad. De kapitaalgoederen zijn het fundament voor de leefbaarheid. Daarvoor deze nota.

De nota kapitaalgoederen 2023-2026 gaat over ons bezit in de buitenruimte. De nota beschrijft hoe het er bij ligt en hoeveel geld we hebben om ze te onderhouden. En uiteraard wat we nodig hebben.

De kapitaalgoederen zijn in lijn met de paragraaf 'Onderhoud kapitaalgoederen' van de begroting 2022. Ze vertegenwoordigen een geïnvesteerd vermogen van €1,6 miljard. Belangrijk om te zorgen dat deze waarde behouden blijft door het goed en tijdig uitvoeren van onderhoud.

Op dit moment (peiljaar 2022) liggen de meeste kapitaalgoederen er goed bij. Maar ze beginnen wel af te brokkelen. Bij wegen is achterstand ontstaan en bij straatmeubilair zien we ook tekorten. De beschikbare middelen (begroting 2022) voor onderhoud zijn iets lager dan de benodigde middelen. Ze zijn nog niet in lijn met de ambitie van de Omgevingsvisie. In de extra middelen voor onderhoud zitten alleen wegen en straatmeubilair. Voor groen en speelvoorzieningen is nieuw beleid in de maak. Eventuele middelen vragen we bij die besluitvorming aan.

Voor het onderhoud is jaarlijks ongeveer €2,3 miljoen extra nodig; €1,6 miljoen extra voor onderhoud aan verhardingen en straatmeubilair en €700.000 extra om het onderhoud in lijn te brengen met de Omgevingsvisie. Ook is eenmalig €1,4 miljoen nodig om achterstanden bij wegen weg te werken. Er is incidenteel in 2023 extra onderhoud aan de kunstwerken nodig om te voldoen aan de Machinerichtlijn.

Voor de vervangingen stijgt de kapitaallast vanaf 2024 met €255.000. Dit komt door investeringen die in 2023 (€4,9 miljoen extra) nodig zijn. Deze zijn nodig voor wegen en beweegbare kunstwerken om de veiligheid te borgen.

perspectief

In 2026 bieden we een nieuwe nota aan. Dan hebben we een nieuw meetmoment. We kunnen dan op basis van actuele feiten betrouwbaar de volgende periode van 4 jaar schetsen. Voor een aantal kapitaalgoederen is nieuw beleid in de maak. Besluitvorming hierover vindt via een apart traject plaats.

Bij de vervangingen zien we de investeringen toenemen. Dit komt mede door de ouder wordende stad. Het benodigde budget stijgt de komende decennia. Deze middelen vragen we jaarlijks aan via het reguliere begrotingsproces.

Alle transities, opgaven en ambities zetten de leefbaarheid van de stad en daarmee ons fysiek fundament onder druk. Deze dynamiek vraagt een scherp oog en doortastend handelen om ons fundament bestendig te laten functioneren. De opgaven leiden soms ook tot extra inzet en middelen. Dit vraagt van ons een zuivere en transparante aanpak en zodanig dat die ook uitvoerbaar is.

De transities, opgaven en ambities vragen dat we oog houden op de kwaliteiten die Zwolle al eeuwenlang heeft. De kwaliteiten staan in de Omgevingsvisie. Dit zijn de kaders voor alle fysieke ingrepen die we in de stad doen. Dit is nodig om de leefbaarheid te borgen. Het betekent het nader uitwerken van de kwaliteiten tot concrete prestaties. Zo zijn ze de basis voor monitoring en concreet voor de projecten.

Bron © Collectie Overijssel

© Collectie Overijssel

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Kapitaalgoederen gaat over ons bezit. We willen weten wat ons bezit in de buitenruimte de komende jaren gaan kosten. Daarom hebben we deze nota opgesteld. Deze is in lijn de BBV (Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten). En afgestemd op de paragraaf 'Onderhoud kapitaalgoederen' van de begroting 2022. Hiermee geven we mede invulling aan de informatieplicht rondom de BBV.

Deze nota borduurt voort op de rapportage 'Grip op kapitaalgoederen' uit 2018/2019 en de interne nota kapitaalgoederen in 2020 en begin 2021.

1.2 Doel van de nota Kapitaalgoederen

Doel van de nota is inzicht te geven in hoe de kapitaalgoederen erbij liggen. En hoeveel geld we nodig hebben om ze in stand houden. De onderhouds- en vervangingsbudgetten zijn afgestemd op ambities van de omgevingsvisie 'Ons Zwolle van morgen, 2030'. Daarnaast beschrijven we de invloed van de opgaven op de kapitaalgoederen.

1.3 Uitgangspunten

De inhoud van deze nota komt uit de beheerplannen 2022. Externe bureaus als Sweco, Cyber Adviseurs, Antea en Royal HaskoningDHV hebben de kosten getoetst.

De nota is in lijn met de paragraaf 'Onderhoud kapitaalgoederen' van de begroting 2023. De paragraaf beschrijft niet alle kapitaalgoederen in de buitenruimte. Niet meegenomen zijn:

- Sportvelden
- Begraafplaatsen
- Parkeren en afsluitsystemen (pollers)
- Geluidsschermen
- Camera's, haven- en marktkasten
- Recreatieplassen
- Afvalinzameling en ondergrondse containers.

Deze nemen we mee in de nota 2027-2030.
Ook gebouwen zijn niet meegenomen in deze nota. Daarover is er een aparte nota: de 'Kadernota vastgoedmanagement, april 2022'.

1.4 Leeswijzer

Deze nota beschrijft in hoofdstuk 2 het beheer in relatie tot alle opgaven van Zwolle. Schematisch is de plek van de nota weergegeven in de hoofdprocessen van de gemeente.

Hoofdstuk 3 geeft inzicht in de omvang van de kapitaalgoederen en in de kwaliteit.

Hoofdstuk 4 maakt inzichtelijk welk bedrag we nodig hebben voor het onderhoud. En wat er op basis van de begroting 2022 (referentiejaar) beschikbaar is. We beschrijven ook de invloed van de ontwikkelingen en opgaven op de kapitaalgoederen.

Hoofdstuk 5 sluit af met conclusies.

Tot slot hebben we in de nota foto's opgenomen van Zwolle vroeger en Zwolle nu. Hiermee laten we zien dat beheer meebeweegt met de veranderende stad.

© Collectie Overijssel

2 Beheer en de opgaven

Zwolle staat voor een aantal grote opgaven. De verstedelijking en de energietransitie hebben waarschijnlijk de meeste invloed. De opgaven beïnvloeden ook de kapitaalgoederen in de buitenruimte.

De toevoeging van 10.000 extra woningen tot 2030 vindt plaats voor een groot deel door verdichting. Dit leidt tot intensiever en ander gebruik van de buitenruimte. Maar mogelijk ook tot verkleining van het leefgebied voor mens, plant en dier. We willen 'van het fossiele gas af'. Dat vraagt aanpassing, versterking of vernieuwing van de ondergrondse netwerken en bovengrondse voorzieningen. Ook de klimaatopgaven, biodiversiteit, de veranderende mobiliteit en circulariteit hebben effect op het gebruik van de buitenruimte. En daarmee op het beheer en onderhoud van onze kapitaalgoederen.

2.1 Beheer versus onderhoud

We worden steeds meer een beheer- en onderhoudsorganisatie. Vaak spreken we 'beheren en onderhouden' in een adem uit. Maar het zijn twee verschillende activiteiten. Onderhouden betekent het uitvoeren van werkzaamheden aan de kapitaalgoederen zelf, zoals schilderwerk, reparaties en vervangingen. Beheer kijkt naar de toekomst. Wat zijn de toekomstige functies van stad en buitenruimte? Wat betekent dat voor de huidige kapitaalgoederen? Wanneer komen de vervangingspieken, omdat de infrastructuur is verouderd?

De levensduur van onze kapitaalgoederen is vaak erg lang. Voor beheer en onderhoud ervan kijken we minimaal 10 jaar vooruit. In de meerjaren opgave programmering (MJOP) staat dan ook wat we de komende 10 jaar verwachten. Zo kunnen we slimme combinaties maken en gebiedsgericht aan de slag. Daarbij sluiten we uiteraard aan bij grote opgaven zoals de woningbouw, klimaatadaptatie, energietransitie en mobiliteitsverandering. Dat doen we zo flexibel, innovatief, aanpasbaar en multifunctioneel mogelijk.

2.2 De kapitaalgoederen en de Omgevingsvisie

De Omgevingsvisie[1] schetst de opgaven als woningbouw, energietransitie en veranderende mobiliteit. Deze rusten op een robuust fundament, namelijk het fysieke kapitaal van Zwolle. De kapitaalgoederen in de buitenruimte zijn onderdeel van dat fysieke kapitaal. Ze zorgen voor een goede en gezonde leefomgeving. Ze dragen bij aan gezondheid en welzijn van mens, plant en dier. Een leefomgeving die uitnodigt om te gebruiken, bewegen, spelen en een praatje te maken. En dat in een gezonde omgeving zonder te veel lucht-, licht- en geluidsverontreiniging.

Het goed beheren en onderhouden boven én onder de grond is voorwaardelijk voor een gezonde leefomgeving. De omgevingsvisie beschrijft dat de verstedelijking druk zet op de leefbaarheid, toegankelijkheid, veiligheid en bereikbaarheid van de buitenruimte. En dat dit een scherp oog en doortastend handelen vraagt op de kwaliteiten die Zwolle al eeuwenlang heeft.

2.3 Buitengeluk

De omgevingsvisie spreekt over buitengeluk. Buitengeluk gaat veelal over het verblijven in de buitenruimte. Naast verblijven zijn verplaatsen, vermaken en vermarkten ook belangrijk.

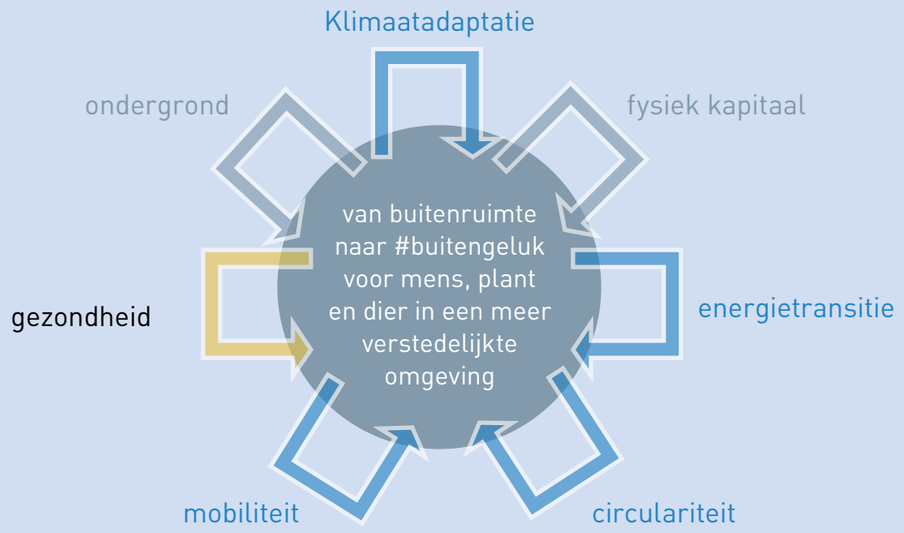
Verblijven betekent dat er ruimte is om er te zijn, sporten, bewegen. En om elkaar te ontmoeten, op een bankje te zitten in een park of op een plein. Verplaatsen wil zeggen van a naar b gaan, met alles dat daarbij hoort. Het gaat dan om bereikbaarheid, mobihubs, looproutes, fietsruimte, sporten, ov-haltes, stations en parkeren.

[1] De Omgevingsvisie, 'Ons Zwolle van morgen 2030', is op 13 september 2021 door de raad vastgesteld. De financiële consequenties voor beheer en onderhoud zijn echter nog niet vertaald en toegekend.

perspectief

Vermaken en vermarkten lopen een beetje in elkaar over. Vermaken gaat om kleine evenementen en terrassen. Vermarkten gaat om de bereikbaarheid van horeca, winkels en voorzieningen.

Het hebben en ervaren van buitengeluk willen we vandaag, morgen en overmorgen. Onze omgeving verandert de komende jaren sterk. Dat komt door klimaatverandering en verstedelijking. Die veranderingen zijn bovengronds én ondergronds. Daar houden we rekening mee bij het beheer van onze kapitaalgoederen. Want we willen de buitenruimte nu, morgen en straks in de toekomst op verschillende manieren blijven gebruiken.

Figuur 2.1 Van buitenruimte naar buitengeluk in een verstedelijkte omgeving.

Fysiek kapitaal	Klimaat-adaptatie	Gezondheid	Mobiliteit	Circulariteit	Energie-transitie	Ondergrond	Buitenruimte
• Landschap • Cultuur - behouden cultuurhistorische gebouwen • Natuur - biodiversiteit, natuurinclusief bouwen	• Tegengaan hittestres • Voorkomen wateroverlast • Tegengaan verdroging	• Geluid • Trillingen • Externe veiligheid • Luchtkwaliteit • Geur • Bodemverontreiniging • Ondergrond • % Beweegruimte	• Bereikbaarheid • Gastvrij • Fietsen • Veilig (0 slachtoffers)	• < 2050 geen afval • Circulaire gebiedsontwikkeling • Zwolse standaard (ook voor beheer buitenruimte)	• < 2040 neutraal	• Voldoende ruimte voor de netwerklaag • Biodiversiteit	• Veilig, comfortabel • Beleving voor mens, plant en dier • Voldoende buitenruimte: %groen, bewegen • Afvalinzameling geborgd • Voldoet aan kwaliteit gebiedsprofielen

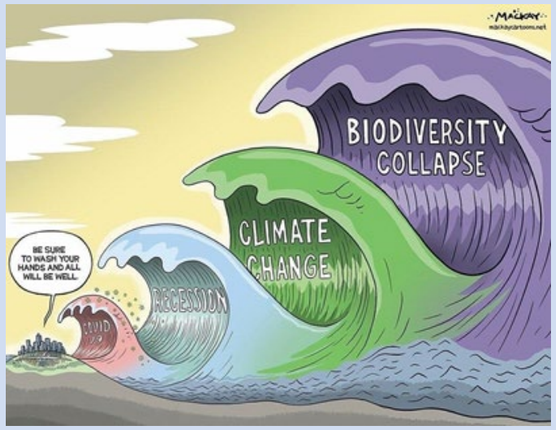
Figuur 2.2 De 8 kwaliteiten (bron Omgevingsvisie)

In de omgevingsvisie staan de kwaliteiten genoemd die onze stad al eeuwenlang heeft. Deze 8 kwaliteiten zijn bepalend voor de buitenruimte en voor de leefbaarheid van de stad.

Die kwaliteiten zijn belangrijk bij het doorvoeren van veranderingen in de buitenruimte. Het zijn harde voorwaarden die we meenemen in alle ontwerpen. Want zo krijgen we grip op veranderingen. En door die 8 kwaliteiten te borgen, neemt de kans op een leefbare stad aanzienlijk toe. Dat is waar de omgevingsvisie voor staat: leefbaarheid nu, straks en in de toekomst!

2.4 Nota kapitaalgoederen nu en in de toekomst

De ontwikkeling naar ‘ons Zwolle van morgen’ volgt geen gelijk ritme met de technische levensduur van de kapitaalgoederen. We moeten accepteren dat we kapitaalgoederen eerder afschrijven of dat we ze langer in stand houden. Dit vraagt afstemming en flexibiliteit. Deze nota beschrijft de waarde van ons bezit. En het beschrijft wat nodig is om de waarde van ‘ons Zwolle van morgen’ te borgen.

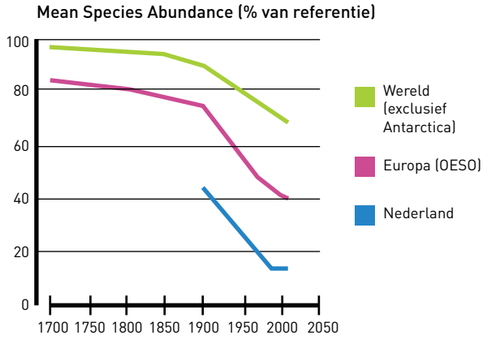
Bron: www.bergensia.com. By Mackaycartoons.net

De huidige stand van zaken is niet statisch. Door de ontwikkelingen is het nodig jaarlijks de balans op te maken via de beheerplannen. Zo kunnen we leren van de ervaringen en veranderingen doorvoeren. De nota actualiseren we daarom elke 4 jaar. Voorbeeld hiervan is de nog onderbelichte opgave van biodiversiteit. Wat dit betekent werken we uit en komt in de volgende nota nadrukkelijker in beeld.

Daar dient de nota voor. Inzicht geven in de actuele ontwikkelingen, die van invloed zijn op beheer en onderhoud. Uiteraard in relatie met de ontwikkelingen van de stad. De ontwikkeling en bloei van de stad eindigt niet bij het opleveren van een project. Dat begint bij beheer en onderhoud!

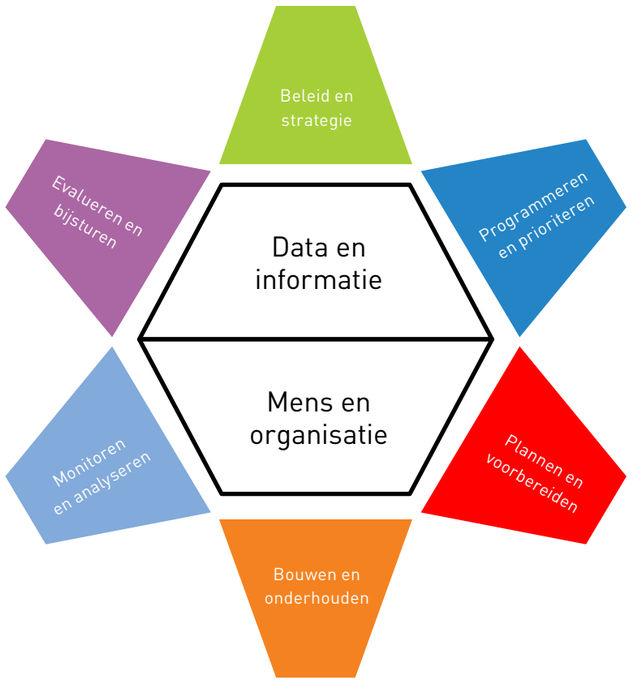
Dat de nota een dynamisch document is, bewijzen de ontwikkelingen wel. Nog te weinig zijn we ons bewust dat natuurinclusief ontwerpen en daarmee de biodiversiteit borgen één van de natuurlijke fundamenten is voor de leefbaarheid van de mens. Het is schrikbarend dat de biodiversiteit zó hard achteruit is gegaan (85% verlies in Nederland). Het is niet voor niets dat Men in het geschetste plaatje de vloedgolf om de biodiversiteit te herstellen als allergrootsteuitdaging ziet.

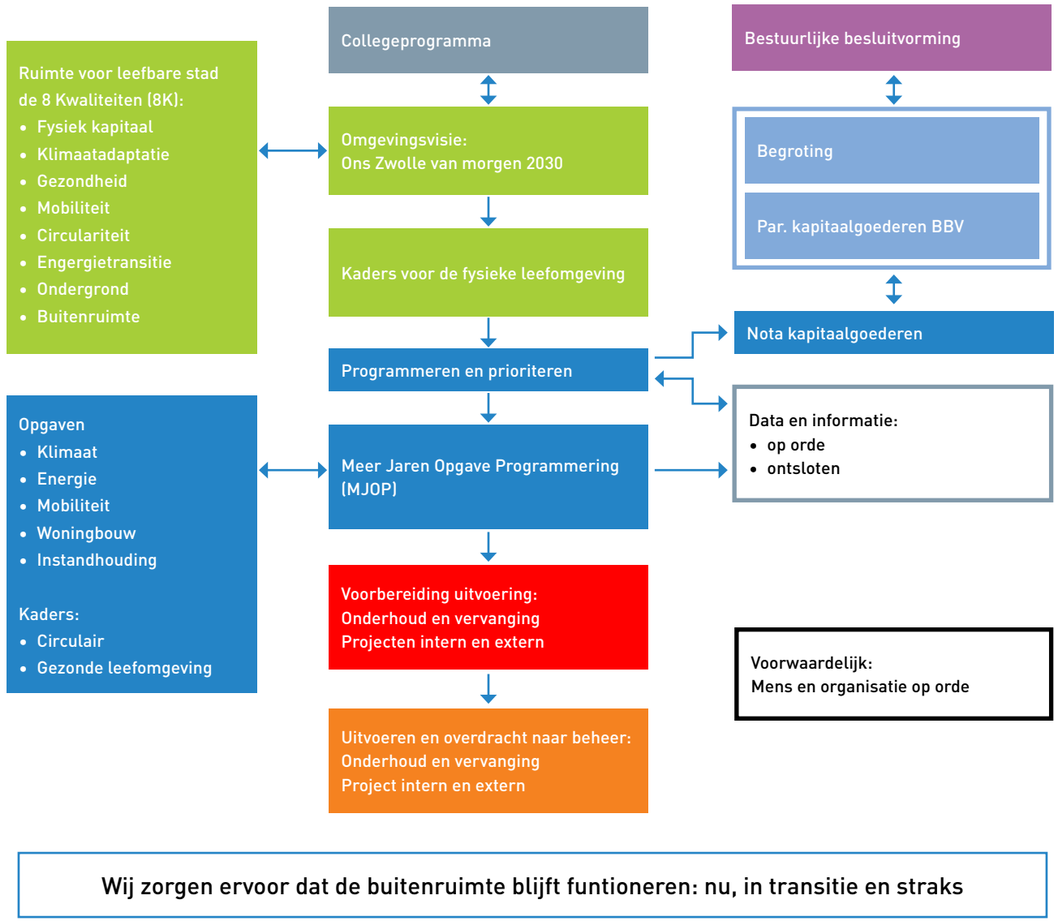
Biodiversiteit

Bron: Compendium voor de Leefomgeving

De nota kapitaalgoederen staat niet op zich. Het is wezenlijk onderdeel van een samenhangend geheel, opgesteld vanuit assetmanagement. De basisgedachte is dat alles wat we doen, voortkomt uit Beleid en Strategie van de gemeente. Voor ons nu vastgelegd in de Omgevingsvisie, 'Ons Zwolle van morgen, 2030'. Alle opgaven ontstaan vanuit dit beleid en strategie, niet alleen onderhoud en vervanging, maar ook de klimaat- , energie, mobiliteits- en woningbouwopgave. Sommige opgaven zijn rand voorwaardelijk, zoals circulariteit en het borgen van een gezonde leefomgeving. Het goed in beeld hebben van de prioriteiten voor onderhoud en instandhouding is cruciaal voor de integrale afstemming met andere opgaven. Dit leidt tot transparant inzicht in de onderhouds- en vervangingsbehoefte. Het samenhangend geheel, in lijn met elkaar, levert transparant inzicht in de financiële onderbouwing om het functioneren van de buitenruimte voor 'Ons Zwolle van morgen 2030' te borgen. Dat is het Zwolse assetmanagement.

3 De kapitaalgoederen in de buitenruimte

De Zwolse buitenruimte telt vele kapitaalgoederen boven en onder de grond. Het varieert van wegen tot speeltoestellen, van bomen tot gemalen, van verlichting tot riolering. We beheren en onderhouden de kapitaalgoederen om de leefbaarheid in de stad voor mens, plant en dier te borgen.

Om de structurele financiële onderhouds- en vervangingsbehoefte te bepalen moeten we veel weten. We moeten weten wat we beheren en aan welke wet- en regelgeving we moeten voldoen. Hoe oud de kapitaalgoederen zijn en wanneer we ze moeten onderhouden en vervangen. Welke kwaliteit we wensen en welke kwaliteit ze nu hebben. En wat de behoeften zijn van inwoners.

3.1 Hoeveel buitenruimte hebben we?

Hoeveel objecten hebben we eigenlijk in beheer? Die vraag is belangrijk om te kunnen bepalen hoeveel geld er nodig is voor onderhoud en vervanging. We hebben in totaal veertien verschillende typen kapitaalgoederen in de buitenruimte. We hebben ze in vijf clusters (blauw, grijs, groen, paars en parkeren[2]) onderverdeeld. De totale vervangingswaarde bedraagt ongeveer €1,6 miljard (zie tabel 3.1).

Kapitaalgoed	Vervangingswaarde	Aandeel
wegen	€ 385.000.000	23,9%
riolering	€ 500.000.000	31,3%
water	€ 175.000.000	10,9%
civiele kunstwerken	€ 400.000.000	24,9%
speelvoorziening	€ 7.500.000	0,5%
groen	€ 85.000.000	5,3%
straatmeubilair	€ 56.500.000	3,5%
Totaal	€ 1.609.000.000	100%

Tabel 3.1 Totale vervangingswaarde

2 – 3% van het geïnvesteerd vermogen is nodig voor het in stand houden van kapitaalgoederen bij gelijkblijvende functionaliteit Onderhoud + 1 op 1 vervangen.

Bron: Onderhoudskompas 2017/2018, Nederlandse Vereniging van Doelmatig Onderhoud

[2] Niet alle onderdelen van paars en parkeren zitten hierin. Zie hoofdstuk 1.3

perspectief

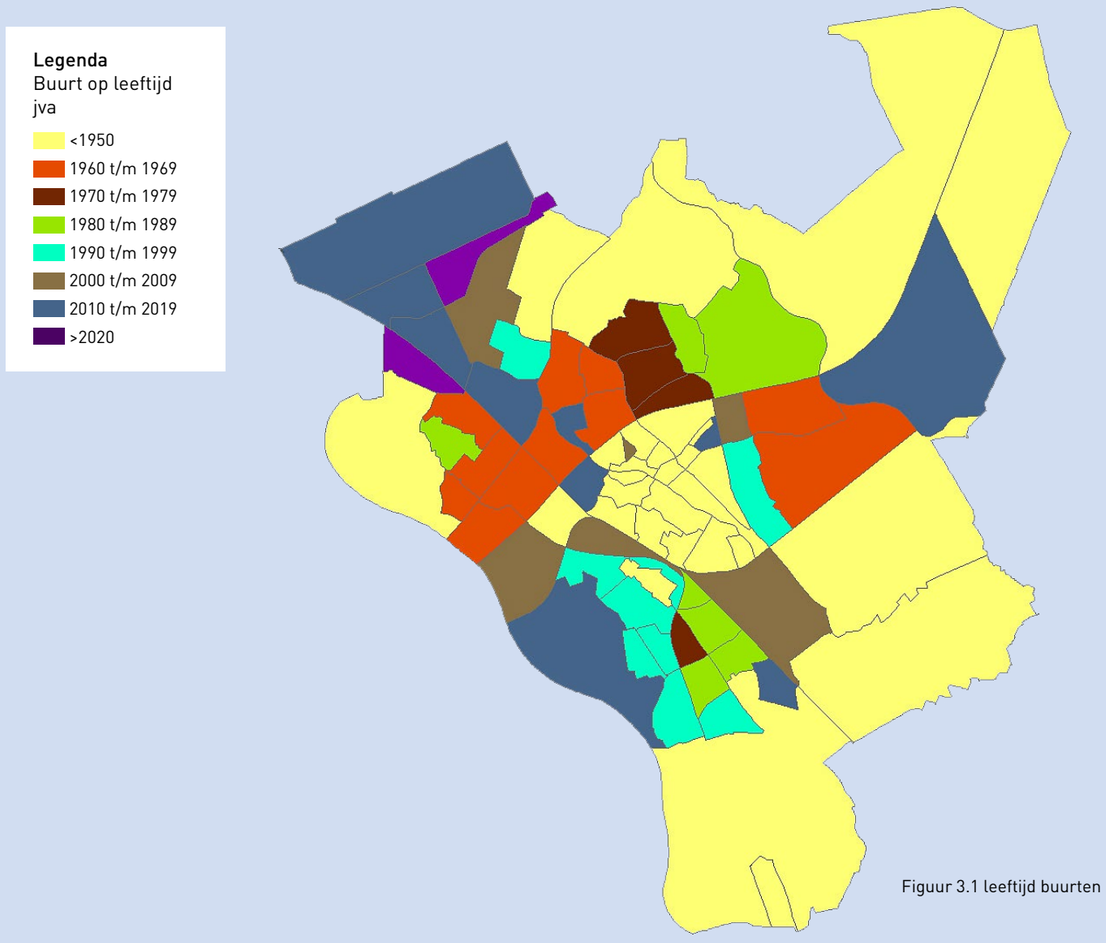
Ter illustratie staan in tabel 3.2 de kapitaalgoederen weergegeven.

	Kapitaalgoed	Areaal	Eenheid
Wegen	Asfaltverharding	2.841.000	m²
	Elementenverharding	4.132.000	m²
	Betonverharding	305.000	m²
	Half- en onverhard	465.000	m²
Riolering	Vrijverval riool	795	km
	Persleidingen	148	km
	Gemalen	95	st.
	Drukrioolunits	582	st.
	Huisaansluitingen	64.471	st.
	Kolken en inspectieputten	78.044	st.
Water	Beschoeiing	68	km
	Kades, keerwanden en damwanden	27	km
	Fonteinen	7	st.
	Aanlegplaatsen	5.450	m²
Civiele kunstwerken	Vaste kunstwerken	491	st.
	Beweegbare kunstwerken	14	st.
	Tunnels en viaducten	41	st.
Spelen	Speeltoestellen	1.856	st.
	Valondergronden	51.309	m²
Groen	Perk en plantsoen	654.000	m²
	Bosplantsoen	638.000	m²
	Gras en grasvelden	7.058.000	m²
	Bomen	74.165	st.
Straat-meubilair	Verlichting (OVL)	28.000	st.
	Verkeersregelinstallaties (VRI)	65	st.
	Verkeers- en straatnaamborden	23.000	st.

Tabel 3.2: Overzicht kapitaalgoederen

3.2 Wat is de leeftijd van de buitenruimte?

Onze kapitaalgoederen gaan niet oneindig lang mee. Het regelmatig onderhouden borgt de levensduur. Bij einde levensduur vernieuwen we het. De ouder wordende kapitaalgoederen leiden tot intensief onderhoud en toenemende vervangingen. In figuur 3.1 is te zien in welke periode de wijken zijn aangelegd. Het geeft een indicatie van het ouder worden van de stad.

Figuur 3.1 leeftijd buurten

De buitenruimte kan oud of versleten zijn. Maar ook andere wensen, wet- en regelgeving en onze veranderende smaak leiden tot ingrepen. De inrichting van 40-50 jaar geleden is vaak gedateerd en herinrichting is gewenst. Dit betekent nog niet dat de buitenruimte al aan vervanging toe is en volledig afgeschreven is. De aanlegjaren geven inzicht in de te verwachten vervangingsgolf. Zo zien we die ver van tevoren aankomen.

De leeftijd levert een theoretische voorspelling voor het vervangen van de kapitaalgoederen. Het uitvoeren van beheer en onderhoud is erop gericht de levensduur te halen. Deze is sterk afhankelijk van de kwaliteit van aanleg en de gebruikte materialen. Intensiever gebruik leidt tot snellere slijtage. Daarom voeren we toestandsafhankelijk onderhoud uit. De toestand bepalen we door te inspecteren. De inspectiegegevens bepalen wanneer welk onderhoud nodig is.

Veel inspecties voeren we uit volgens landelijk vastgestelde systematiek, bijvoorbeeld door CROW. Voor de weginspecties bijvoorbeeld heeft CROW schadecatalogi opgesteld. Bij de inspectie rijden de inspecteurs het gehele wegennet af en beoordelen de toestand van de weg op bv oneffenheden (gaten en kuilen), scheuren en spoorvorming. Vanuit de auto en door te meten. Zo beoordelen we objectief de kwaliteit van de weg. En kunnen we bepalen wanneer welke maatregel nodig is. Meerdere kapitaalgoederen hebben dergelijke landelijke standaard. Ze staan vermeld in de beheerplannen. Bron: CROW Ede (www.crow.nl)

perspectief

© Collectie Overijssel

© Fotograaf Joop van Putten Ruilof Images

3.3 Welke kwaliteit streven we na in de buitenruimte?

Onze ambitie staat in de Omgevingsvisie, dat we het Zwolse centrumgebied en alle winkelcentra op hoog niveau onderhouden. De rest van de stad onderhouden we op basisniveau.

Ons Zwolle van morgen 2030
Omgevingsvisie

De visies 'Buitenruimte 2015' en 'Zwolle, toegankelijke stad voor iedereen, 2015' zijn vervallen met het in werking treden van de Omgevingsvisie (2021). In 'Ons Zwolle van morgen 2030' zijn tien verschillende gebiedsprofielen beschreven. Een gebiedsprofiel geeft onder andere aan welke ruimtelijke kwaliteit we nastreven. Deze beleving ervan toetsen we, onder andere door schouwen en tweejaarlijks door de 'Buurt voor buurt' onderzoeken. Beheer en onderhoud is erop gericht om invulling te geven aan de kwaliteitsambities. Van de tien gebiedsprofielengeldt dat we een hoge kwaliteit nastreven voor 'Het Zwolse centrumgebied' (het historisch centrum inclusief schil) en de winkelcentra van de 'levendige gebieden' (winkelcentra, ontmoetingsplekken en evenementenlocaties). Dit beslaat een groter gebied (15%) op een hoger niveau dan het vorige beleid (5%).

Beheer en onderhoud sluit hier op aan. Daarbij sturen wij op technische kwaliteit en beeldkwaliteit.

Technische kwaliteit
De technische kwaliteit komt voort uit wettelijke kaders en landelijke richtlijnen en normen. Voldoen aan deze kaders en normen borgt de technische veiligheid en voorkomt dat we kapitaal vernietigen. De periodes tussen de onderhoudsmomenten zijn meestal groot, bijvoorbeeld 1 keer per 10 à 15 jaar. Voldoen aan de technische kwaliteit hoort bij onderhoud op basisniveau.

Bekend en herkenbaar voorbeeld; als we onze kozijnen niet iedere 5 jaar schilderen gaat het rotten en zijn de herstelmaatregelen veel duurder. Dit mechanisme werkt ook zo bij veel kapitaalgoederen, het uitvoeren van periodiek onderhoud voorkomt duurdere herstelmaatregelen, dat we de beoogde levensduur halen en dat we geen kapitaal vernietigen.

Beeldkwaliteit
De beeldkwaliteit gaat over het straatbeeld. Is het besmeurd met graffiti? Groeit er onkruid tussen de nieuwe heesterbeplanting? Moet het gras gemaaid worden? Ligt er zwerfvuil op straat?

Onderhoud beïnvloedt de beeldkwaliteit. Het onderhoud vindt meerdere keren per jaar plaats. Het effect is direct zichtbaar. Hoe vaker we de straat vegen, hoe schoner deze is. De beeldkwaliteit is eenduidig beschreven in de landelijk gebruikte kwaliteitscatalogus openbare ruimte 2018 van CROW. Hierin staan 5 kwaliteitsniveaus (tabel 3.3).

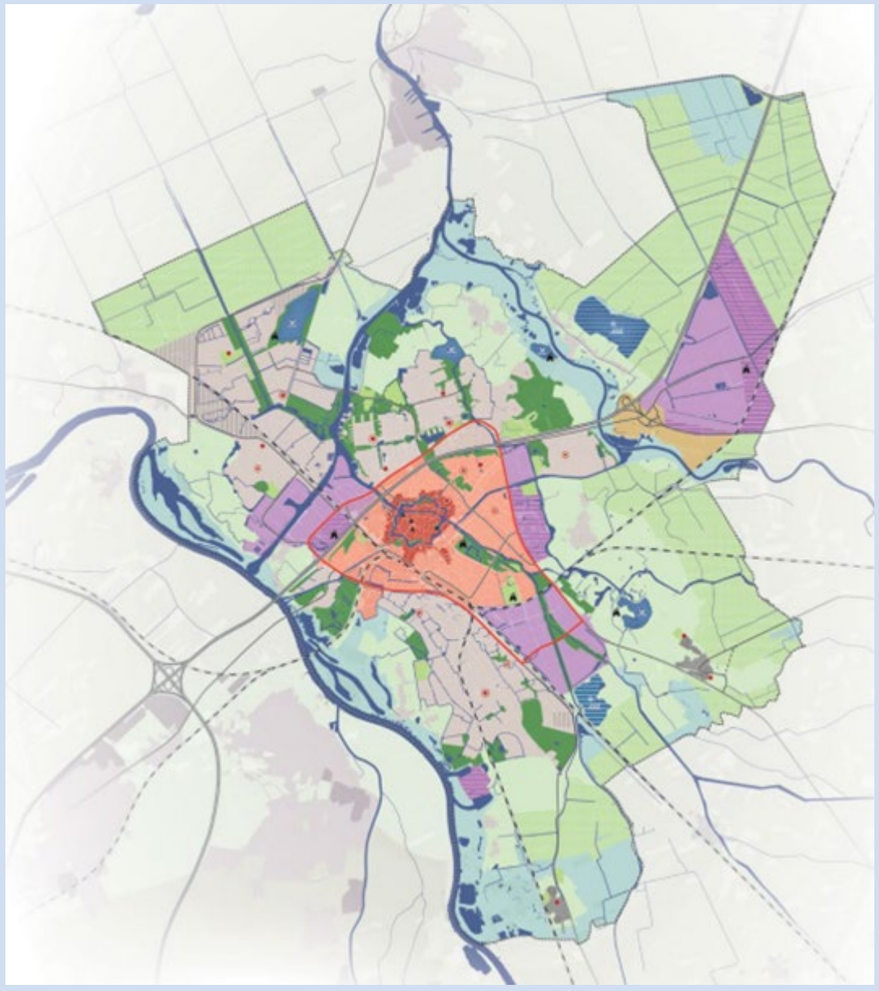
We streven een hoog niveau na voor het Zwolse centrumgebied en de winkelcentra en het basisniveau voor de rest van de stad. Dat betekent:
- Technisch: Technische kwaliteit B voor de hele stad.
- Beeld: Beeldkwaliteit A voor het Zwolse centrumgebied en alle Winkelcentra; Beeldkwaliteit B voor de rest van de stad.

Het is belangrijk om zwerfvuil snel te verwijderen. Het is een bekend mechanisme dat vuil vuil aantrekt. Met andere woorden, als er toch al rommel op straat ligt is de drempel voor veel mensen een stuk lager om zelf ook rommel te laten slingeren. Maar ook trekt het ongedierte (zoals ratten) aan.

Niveau		Technische kwaliteit	Beeldkwaliteit
A+	Zeer hoog	(Zo goed als) nieuw; perfect onderhouden	Prachtig; nagenoeg ongeschonden; zeer schoon
A	Hoog	Technisch goed in orde; goed onderhouden	Mooi en comfortabel; erg schoon
B	Basis	Heel en veilig; functioneel; regelmatig onderhouden; voldoen aan normen en richtlijnen	Sober; functioneel; schoon
C	Laag	Discomfort; enige hinder; veiligheid kan in het geding komen; matig onderhoud; normen en richtlijnen zijn overschreden. Achterstallig onderhoud.	Schraal; onrustig beeld; vies
D	Zeer laag	Kapitaalvernietiging; functieverlies; aansprakelijkheidsstelling; slecht onderhoud, normen en richtlijnen zijn ver overschreden. Achterstallig onderhoud.	Verloedering; uitlokking van vernieling; sociale onveiligheid; erg vies

Tabel 3.3: Kwaliteitsniveaus

Figuur 3.2 In oranje de gebieden met een hoge kwaliteit aangegeven
[bron: Omgevingsvisie; Ons Zwolle van morgen 2030]

3.4 Hoe liggen de kapitaalgoederen er bij?

De inspecties en schouwen leveren inzicht in de kwaliteit van de kapitaalgoederen. Zo kunnen we meten of we voldoen aan onze ambitie. In de beheerplannen (bijlage 1) staan de resultaten per kapitaalgoed weergegeven. De hoofdlijnen staan in tabel 3.4.

De technische kwaliteit van de meeste kapitaalgoederen is voldoende. Maar er zijn ook achterstanden. Achterstand betekent dat we niet voldoen aan de ambitie en/of wet- en regelgeving. Door kleine reparatiemaatregelen uit te voeren borgen we de veiligheid. We proberen kapitaalvernietiging te voorkomen. Een achterstand leidt wel tot teruglopende beeldkwaliteit, toenemende klachten en kans op letsel. Bijvoorbeeld door scheefliggende stoeptegels.

ROVA toetst maandelijks de beeldkwaliteit. Die voldoet nog niet geheel aan een hoog (A) niveau voor het Zwolse Centrumgebied en basis (B) voor de rest van de stad.

	Kapitaalgoed	Kwaliteit	Achterstanden
Wegen	Asfaltverharding	Voldoet aan minimaal B	Geen
	Elementenverharding	Voldoet niet	Ja
	Betonverharding	Voldoet aan minimaal B	Geen
	Half- en onverhard	Voldoet niet	Ja
Riolering	Vrijverval riool	Voldoen alle aan minimaal B	Geen
	Persleidingen		
	Gemalen		
	Drukrioolunits		
	Huisaansluitingen		
	Kolken en inspectieputten		
Water	Beschoeiing	Voldoen alle aan minimaal B (technisch voldoende)	Geen
	Kades, keerwanden en damwanden		
	Fonteinen		
	Aanlegplaatsen		
Civiele kunst-werken	Vaste kunstwerken	Voldoen aan niveau B (technisch voldoende)	Geen
	Beweegbare kunstwerken		
	Tunnels en viaducten		
Spelen	Speeltoestellen	Voldoende en voldoet wettelijk	Geen
	Valondergronden		
Groen	Perk en plantsoen	Voldoende	Geen
	Bosplantsoen		
	Gras en grasvelden	Voldoende	Geen
	Bomen		
Straat-meubilair	Verlichting (OVL)	Voldoet	Geen
	Verkeersregelinstallaties (VRI)	Voldoet	Geen
	Verkeers- en straatnaamborden	Voldoet	Geen

Tabel 3.4 Huidige kwaliteit van de kapitaalgoederen

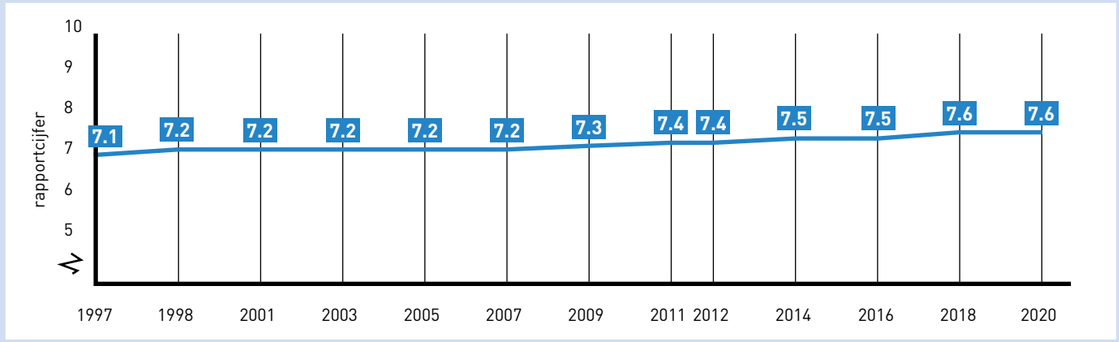
3.5 Hoe tevredenheid zijn inwoners over de buitenruimte?

We kijken ook naar de behoeften van inwoners. Daarvoor kijken we naar de resultaten van het 'Buurt voor buurt onderzoek 2020'. Die geven een beeld in hoeverre inwoners tevreden zijn over de leefbaarheid en hun woonomgeving.

De resultaten uit het 'Buurt-voor-buurt onderzoek 2020' staan hieronder. Het volledige onderzoek is te vinden op Buurt-voor-Buurt Onderzoek 2020 | Gemeente Zwolle.

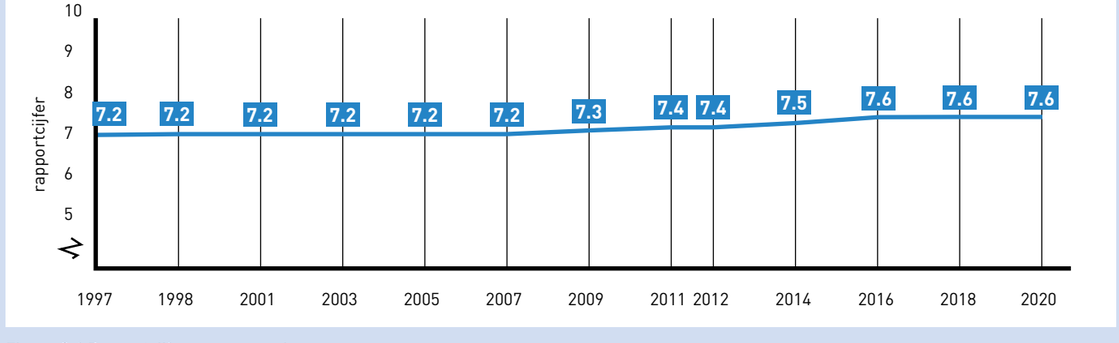
Zwollenaren beoordelen de leefbaarheid en hun woonomgeving met een 7,6. Dit rapportcijfer is afgelopen jaren redelijk constant gebleven.

Beoordeling leefbaarheid

Figuur 3.3 Rapportcijfer leefbaarheid buurt

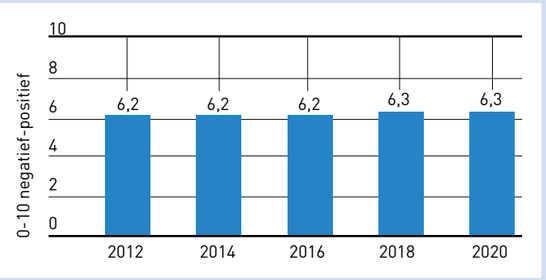
Beoordeling woonomgeving

Figuur 3.4 Rapportcijfer woonomgeving

Beide rapportcijfers geven een goede indicatie voor de beleving van de buitenruimte. Dit zijn resultaten voor heel Zwolle. Op wijkniveau zijn er wel degelijk verschillen. Er zijn wijken waar de tevredenheid terugloopt en er klachten zijn over het onderhoud van de stoepen en groen. Ook vindt men dat er te weinig ruimte is voor recreatie, bewegen en ontmoeting en voelt men zich soms onveilig. In samenspraak met de wijkteams proberen we dit ter verbeteren. Zie hiervoor bijlage 2.

In het 'Buurt-voor-buurt-onderzoek' beoordelen inwoners ook de fysieke voorzieningen. Dit zijn onder andere de kapitaalgoederen. Ook hiervoor geldt dat de beoordeling ten opzichte van 4 jaar geleden gelijk is gebleven (zie figuur 3.5). Ook hier zijn op wijkniveau verschillen. Kamperpoort, Buitengebied Noord en de Indische buurt scoren het laagst.

Figuur 3.5 beoordeling fysieke voorzieningen

3.6 Kortom

De meeste kapitaalgoederen liggen er goed bij. Onze inwoners zijn redelijk tevreden over het onderhoud van de buitenruimte. De kwaliteiten zijn goed in beeld. We voldoen aan basisniveau, zowel technisch als qua beeldkwaliteit. Er zijn wel achterstanden bij de wegen. De beeldkwaliteit voldoet nog niet aan de Omgevingsvisie.

© Collectie Overijssel

© Collectie Overijssel

4 De onderhouds- en vervangingsbehoefte

We onderhouden onze kapitaalgoederen om ze zo lang mogelijk mee te laten gaan. Het kan gaan om klein-, dagelijks of groot onderhoud. Als we het einde van de levensduur bereiken, is het kapitaalgoed meestal ook afgeschreven. Dan zorgen we voor vervanging. Dit voeren we op als vervangingsinvestering (in lijn met de BBV).

We onderhouden onze kapitaalgoederen om ze zo lang mogelijk mee te laten gaan. Het kan gaan om klein-, dagelijks of groot onderhoud. Als we het einde van de levensduur bereiken, is het kapitaalgoed meestal ook afgeschreven. Dan zorgen we voor vervanging. Dit voeren we op als vervangingsinvestering (in lijn met de BBV).

De beschikbare onderhoudsbudgetten staan in de begroting 2022. Jaarlijks investeren we ongeveer €4,2 miljoen voor het vervangen van kapitaalgoederen. Dit komt neer op een kapitaallast van €243.028.

De benodigde budgetten hebben we berekend op basis van onze eigen inzichten en die van externe adviesbureaus.
De opgaven van de komende jaren betekenen dat we slim moeten programmeren. Hiervoor gebruiken we het meerjaren opgave programma (MJOP).

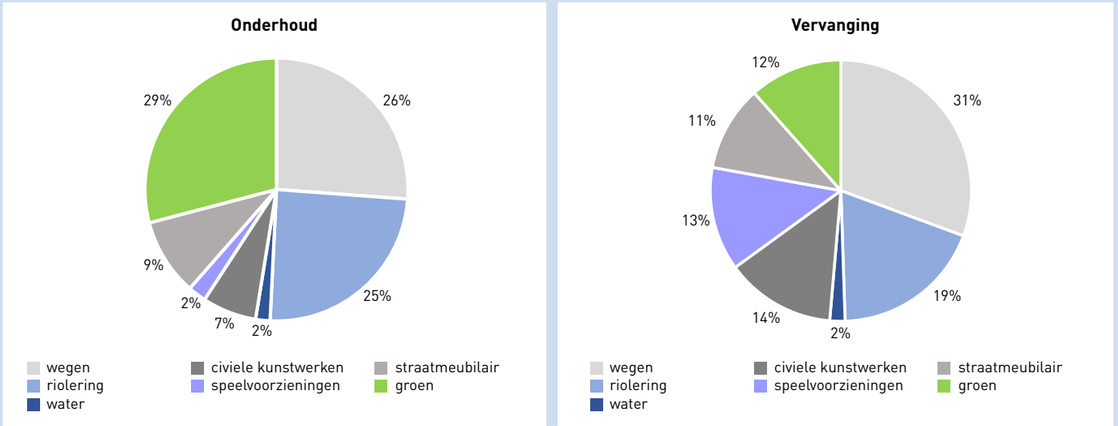
perspectief

4.1 Hoeveel geld is er beschikbaar?

Er is in 2022 ongeveer € 30 miljoen beschikbaar voor onderhoud en € 4 miljoen voor vervangingen. Dit staat in

	Begroting 2022 (beschikbare middelen)	
	onderhoud	vervanging
wegen	€ 7.955.660	€ 1.300.000
riolering	€ 7.478.372	€ 800.000
water	€ 539.319	€ 80.000
civiele kunstwerken	€ 2.027.695	€ 578.480
speelvoorzieningen	€ 679.129	€ 545.000
straatmeubilair	€ 2.878.858	€ 450.000
groen	€ 8.839.164	€ 490.000
totaal	€ 30.398.197	€ 4.243.480

Tabel 4.1 beschikbare middelen begroting 2022 (zie bijlage 3 voor verdere uitsplitsing) [3]

Figuur 4.1 uitsplitsing begroting 2022 procentuele verdeling onderhoud resp. vervangingen

[3] De bedragen zijn excl. de vervanging van de openbare verlichting aangezien dat nu via een separate aanvraag in uitvoering is. Dit is in de raad besloten in 2019 om versneld de conventionele verlichting te vervangen door LED. Conform die raadbeslissing maken we in 2023 maken we de balans op en brengen we in beeld wat we de volgende komende periode moeten vervangen en vragen daar budgetten voor aan.

4.2 Hoeveel geld is er nodig?

Het benodigde budget is gebaseerd op het huidig aantal kapitaalgoederen en het beleid uit 2015. In paragraaf 4.3.2 hebben we berekend hoeveel we extra nodig hebben om aan de Omgevingsvisie te voldoen. De berekende budgetten zijn langjarige gemiddelden. Onderhoudscycli gaan ervan uit dat er geen achterstand is. De achterstand is daarom apart inzichtelijk gemaakt.

Naast inzicht in hoeveel geld we nodig hebben, dwingen we onszelf om steeds verder vooruit te kijken. De ouder wordende stad leidt tot toenemende kosten. We moeten dit zien aankomen om erop te kunnen anticiperen. Maar ook vanuit de zorg om de leefbaarheid van de stad te borgen voor ons Zwolle van morgen. Door iedere 4 jaar deze nota te actualiseren, houden we hier beeld op en actualiseren we de budgetten.

Er is structureel jaarlijks ongeveer €32,8 miljoen nodig voor het uitvoeren van klein, groot en dagelijks onderhoud. En langjaarlijks gemiddeld ongeveer €6,6 miljoen voor vervangingen. Per jaar verschillen de bedragen voor vervangingen. In 2023 is bijvoorbeeld voor wegen €2,6 miljoen extra nodig en voor de kunstwerken €2,3 miljoen (€4,9 miljoen extra). Doordat we het projectmatig aanvragen, ondervangen we deze verschillen. Er is eenmalig ongeveer €1,4 miljoen nodig om achterstand in te halen. (Zie tabel 4.2 en figuur 4.2).

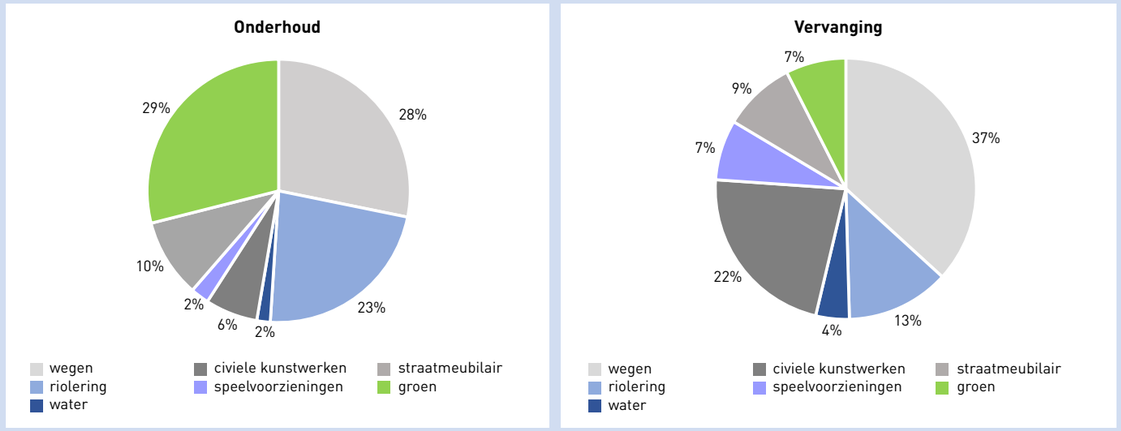
De benodigde bedragen zijn nog niet onderbouwd in de beheerplannen (bijlage 1) en prijspeil 2022 en in lijn met de ambitie van de Omgevingsvisie (zie paragraaf 4.3.2.)

	Benodigde budgetten		
	onderhoud/jaar	vervanging/jaar (langjaarlijks gemiddelde)	Achterstand (1-malig)
wegen	€ 9.236.329	€ 2.410.400	€ 1.414.800
riolering	€ 7.475.184	€ 838.400	
water	€ 542.284	€ 272.480	
civiele kunstwerken	€ 2.108.732	€ 1.467.200	
speelvoorzieningen	€ 743.883	€ 489.416	
straatmeubilair	€ 3.165.733	€ 586.880	
groen	€ 9.483.225	€ 490.000	
totaal	€ 32.755.370	€ 6.554.776	€ 1.414.800

Tabel 4.2 Benodigde budgetten[4]

[4] De bedragen zijn excl. de vervanging van de openbare verlichting aangezien dat nu via een separate aanvraag in uitvoering is. Dit is in de raad besloten in 2019 om versneld de conventionele verlichting te vervangen door LED. Conform die raadbeslissing maken we in 2023 de balans op en brengen we in beeld wat we de volgende komende periode moeten vervangen en vragen daar budgetten voor aan.

perspectief

Figuur 4.2 uitsplitsing benodigde budgetten procentuele verdeling onderhoud resp. vervangingen

4.3 Wat is de invloed van de transities en opgaven?

De budgetten gaan uit van het in standhouden van de huidige situatie. Echter, de omgeving waarin we werken is bijzonder dynamisch. De opgaven en transities hebben invloed op de budgetten. We hebben de invloed ervan op de kosten berekend. Dit hoofdstuk werkt dat nader uit en de onderbouwing staat in bijlage 4.

De jaarlijkse beheerplannen en deze 4 jaarlijkse nota leveren grip op de actuele ontwikkelingen. We geven op dát moment inzicht in de consequenties en leggen bestuurlijke keuzes voor. Inzicht over de invloed van de opgave op het beheer en onderhoud. Dit kan leiden tot een nieuwe opgave. De Omgevingsvisie helpt ons om integraal afwegingen te maken. Zo borgen we na alle transities de leefbaarheid voor mens, plant en dier.

4.3.1 De transitieopgaven

We hebben te maken met meerdere opgaven, zoals de woningbouw-, energietransitie, mobiliteits- en klimaatopgave. We stemmen dit zo goed mogelijk af via de meerjaren opgave programmering (MJOP).

De afzonderlijke opgaven leveren een kwaliteitsverbetering op, maar kunnen ook achteruitgang betekenen. Het is belangrijk de concrete planningen van deze opgaven in beeld te hebben, zodat we erop kunnen anticiperen. Hieronder schetsen we de opgaven, inclusief de financiële consequenties. Deze kosten zijn niet meegenomen in de berekening van de benodigde budgetten in hoofdstuk 4.2. Hoe we hier mee omgaan, beschrijven we in hoofdstuk 5.

Verstedelijking

Zwolle staat voor een verdere verstedelijking met 10.000 extra woningen in 2030. Een groot deel van deze groei vindt plaats door verdichting. Niet alleen het te verdichten gebied staat daarmee onder druk, maar ook het omliggende gebied.
Verdichting leidt tot aanpassingen aan de groene, infra- en watersystemen. Het kan betekenen dat we bijvoorbeeld een rioolsysteem moeten verzwaren. De groei leidt tot intensiever gebruik van de buitenruimte. Dit kan hogere onderhoudsbudgetten betekenen.

De onderhoudslasten nemen naar verwachting toe als gevolg van de verstedelijking. Intensiever gebruik van de buitenruimte leidt tot intensiever onderhoud. Stel dat dit 10% van de stad betreft en 25% intensiever onderhoud nodig is, dan betekent dat €798.227 extra.

Energietransitie

Het klimaatakkoord betekent dat we in 2050 geen fossiele brandstoffen meer gebruiken. We gaan elektrisch verwarmen of via een warmtenet. Onderzoek wijst uit dat delen van de stad geschikt zijn voor de aanleg van een warmtenet.

Ook is verzwaring van het elektriciteitsnet nodig. Door het versterken van bestaande ondergrondse netwerken en het aanleggen van nieuwe, komen wegen, voetpaden, fietspaden en pleinen open te liggen. De energietransitie heeft ook effect op de bovengrondse infrastructuur.
Zo zal bijvoorbeeld het aantal elektriciteitshuisjes en transformatoren fors toenemen.

Voorbeeld Warmtenet. Backbone en distributie in de wijk

Deze voorzieningen inpassen in de buitenruimte is een hele uitdaging. Ondergronds stemmen we de planning via het MJOP-proces af met de andere opgaven. Bovengronds stellen we eisen op om ze goed mogelijk in te passen in de buitenruimte.

De onderhoudslasten bij de verhardingen kunnen tijdelijk afnemen als we het slim doen. Stel dat 50% van de stad een warmtenet krijgt. En dat deze in 50% van de gevallen onder de elementenverharding komt te liggen én uiteraard alles weer netjes herstraat wordt, dan zou je bijvoorbeeld voor een periode van 10 jaar 25% minder budget nodig kunnen hebben; dat is ongeveer €600.000 per jaar. Nota bene; momenteel is er géén budget voor groot onderhoud elementen beschikbaar.

Klimaatadaptatie

Zwolle ligt in een rivierdelta en is daarmee kwetsbaar voor wateroverlast. Daarnaast hebben we te maken met hittestress en perioden van droogte. We willen onze stad klimaatbestendig maken. Dat betekent dat dat we onze kapitaalgoederen moeten aanpassen. En dat we inzetten op gedragsverandering, om de stad veilig en leefbaar te houden bij extreme neerslag, droogte én hitte.

Voorbeeld Bernisse asfaltwoonstraat met intensieve participatie omgebouwd tot klimaatbestendige woonstraat

Zo leidt vervanging van asfalt in woonstraten tot een klimaat adaptieve woonstraat. Met minder verharding, meer groen en waterbuffering. Dat doen we met inbreng van de inwoners van de straat.

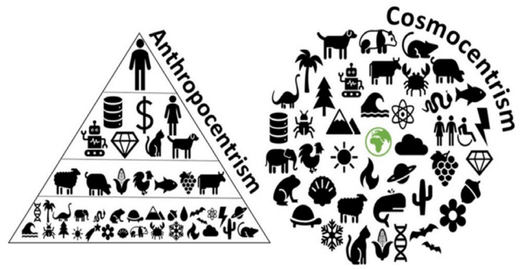
De ervaring tot heden is dat klimaatadaptatie bij asfalt-vervanging leidt tot meerkosten van ongeveer 35% ten opzichte van de 1 op 1 vervanging. Op de berekende vervangingskosten van €2,3 miljoen betekent dit meerkosten van ruim €800.000.

Het uitgangspunt is dat bij groot onderhoud aan tegels en klinkers (elementen verharding) we minimaal 20% verminderen en daar groen voor terugbrengen. Dit is nog niet in de praktijk beproefd, omdat er tot nu toe geen geld is voor groot onderhoud aan de elementen verharding. Het rekenvoorbeeld hieronder geeft richting van de gevolgen.

Stel; een woonstraat van 250 m lengte met 1.500 m² klinker rijbaan, 500 m² klinker parkeervakken en 1.000 m² tegel voetpaden. 20% is 600 m² verharding. Volledig herstraten (3.000 m²) kost ongeveer € 55.000. Het herstraten van 2.400 m² en het opleveren van 600 m² ingeplante groenvakken kost ongeveer €75.000. Kortom, het meenemen van de 20% van grijs-naar-groen-transformatie kost 40% extra, zonder maatregelen voor waterbuffers.

Biodiversiteit
Wij kijken vooral naar ons als mens, bovenaan de piramide staand. Maar leefbaarheid gaat om mens, plant én dier. Die samen zijn nodig om de leefbaarheid van de mens te borgen. Het herstel van de biodiversiteit is momenteel onderbelicht. Het nieuw op te stellen groenbeleidsplan gaat ook over het verbeteren van de biodiversiteit. De implementatie ervan bij al onze fysieke ingrepen vraagt urgentie.

Circulariteit
De circulaire economie heeft invloed op het onderhoud. Doel is in 2050 geen afval meer te hebben. De kapitaalgoederen hebben bij einde levensduur ‘restwaarde’. In een circulaire wereld willen we af van ‘take, make, waste’. We willen toe naar een eindeloze cyclus van de grondstoffen, zonder afval. Daarvoor is het belangrijk dat we bij aanleg de juiste materialen kiezen. De binnenstad verandert continu, omdat functies hier veel sneller veranderen dan in een gemiddelde woonwijk. In de binnenstad gaan de kapitaalgoederen 15 tot 20 jaar mee. In woonwijken wellicht 60 tot 80 jaar. Door in de binnenstad kwalitatief hoogwaardige materialen te gebruiken, kunnen we die later elders in de stad hergebruiken. Zo behouden we de waarde. Hoe we de huidige waarden taxeren en mee kunnen nemen in de plannen vraagt nadere uitwerking. Op dit moment is er nog geen zicht op eventuele meer- of minder kosten.

Bron: www.frontiersin.org
Generated by J. Gonzalez and L.J Lucero

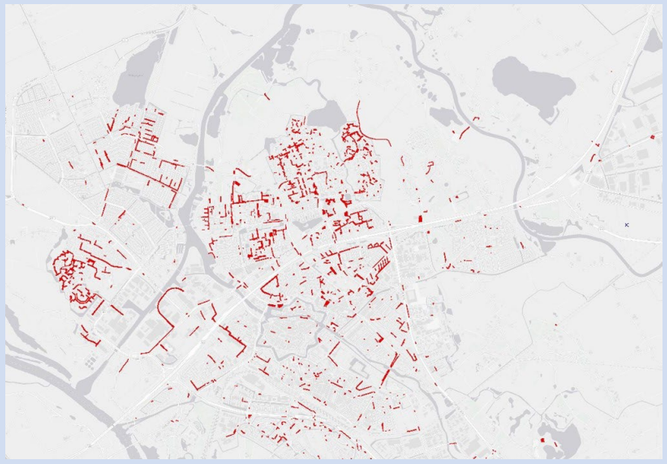
Het borgen van de leefbaarheid van de mens betekent het borgen van de leefgebieden van mens, plant én dier te borgen. Het natuurlijke fundament is nodig voor het fysieke fundament!

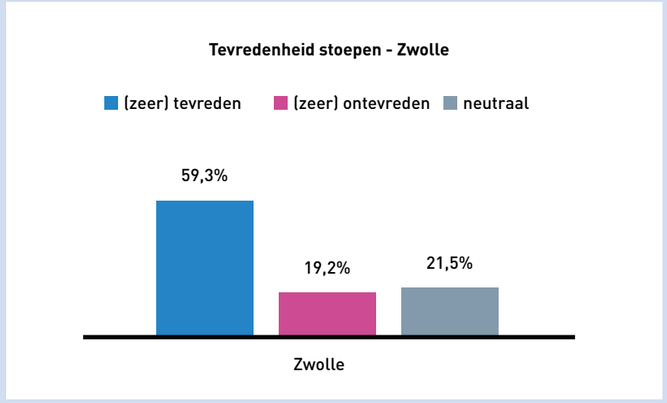
Mobiliteit
De wijze waarop we ons verplaatsen door onze stad gaat veranderen. Ook dit heeft invloed op de kapitaalgoederen. Bij hoge kosten aan bijvoorbeeld een brug stellen we altijd de vraag of het nog voldoet aan het wensbeeld. Maar autoluw maken kan ook betekenen dat wij minder onderhoud hoeven te doen. Veranderingen vanuit mobiliteit leveren veelal een kwaliteitsverbetering van de buitenruimte op. Dit zijn investeringsprojecten. Deze bereiden we projectmatig voor. In de beheerparagraaf beschrijven we de invloed op de beheerkosten. Het kan bijvoorbeeld zijn dat voor een bepaalde periode geen onderhoud nodig is.

De investeringen vinden vaak plaats in hetzelfde gebied (ringwegen, centrum). Soms is ook de afschrijving nog niet 100%. De ouder wordende verhardingen in de woonstraten verbeteren hierdoor niet. Dit bevestigt figuur 4.3, waarin een uitsnede van de gemeente staat met de onderhoudsachterstand op wegen en stoepen.

De resultaten van de Buurt- voor Buurtonderzoeken bevestigen dit. Op basis van leeftijd zouden we verwachten dat 5% á 10% van de inwoners ontevreden is. Figuur 4.4 laat zien dat het percentage in de praktijk ruim het dubbele is.

Figuur 4.3 achterstanden elementenverhardingen

Figuur 4.4 Tevredenheid stoepen uit Buurt voor Buurt 2020

4.3.2 Overige opgaven

Naast de transities hebben we ook te maken met overige opgaven, die financiële gevolgen kunnen hebben.

Omgevingsvisie

De omgevingsvisie beschrijft een groter gebied met een hoger ambitieniveau dan het oude beleid. Het Zwolse centrum gebied is groter dan alleen het oude stadshart. De huidige berekeningen gaan uit van het oude beleid. We onderhouden nu ongeveer 5% van de stad op een hoog kwaliteitsniveau. In de omgevingsvisie staat echter we dat 15% van de stad op een hoger niveau gaan onderhouden.

Als we in plaats van 5%, 15% van de stad op een hoger ambitieniveau gaan onderhouden, betekent dit onderhoud van basis naar hoog wat een verhoging van 50% inhoudt. Doorrekening van het effect leidt tot een verhoging van €700.000 per jaar.

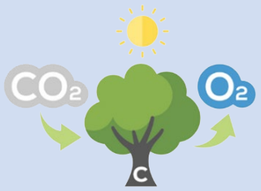
Participatie

Als lokale overheid staan we dicht bij onze inwoners. Dit betekent dat we bij de uitvoering en werkzaamheden in de buitenruimte inwoners betrekken. Hiermee bedoelen we dat we inwoners betrekken bij een onderwerp, ontwerp of aanpassing in de buitenruimte. De vorm van inspraak staat niet altijd vast. Bewonersparticipatie betekent een langere doorlooptijd en extra werk door extra afstemmingsmomenten.

Op basis van de herinrichting bij Bernisse en Aa-landen zuid is berekend dat participatie 10% extra kosten met zich meebrengt. Als we ervan uitgaan dat dit voor alle vervangings-investeringen geldt, dan gaat het om een verhoging van ongeveer €800.000.

De ouder wordende stad

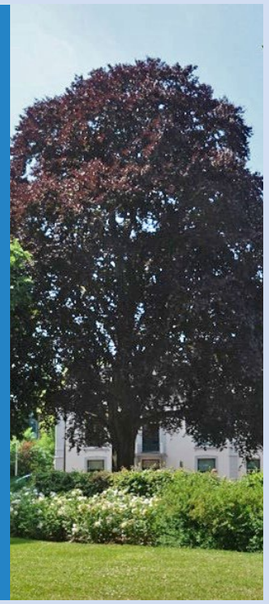
De kapitaalgoederen verouderen. Dit leidt tot intensiever onderhoud of vervangingen. We beoordelen altijd integraal of vervanging nodig is of dat er andere mogelijkheden zijn.

De ouder wordende stad heeft niet alleen maar nadelen. Van bomen is bekend dat de waarde toeneemt naarmate ze ouder worden. Een oude boom heeft intensiever onderhoud nodig. De waarde is vele malen groter dan een jonge boom!
Niet alleen voor gezonde lucht en CO2, maar ook voor het tegengaan van hittestress. Voldoende schaduw door bladeren levert natuurlijke verkoeling van de stad.

De waarden van bomen

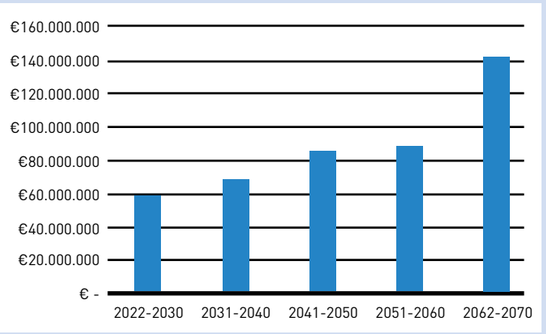
Een oude beukenboom van 100 jaar heeft 600.000 bladeren, 1.200 m² bladoppervlak en 15.000 m² inwendig oppervlak. Deze boom verbruikt CO_2 18 kg/dag, levert 36.000 m³ lucht en slaat 400 liter H_2O op. De boom levert 18 kg O_2 zuurstof per dag. Dat houdt in dat 10 mensen per dag daarvan kunnen ademen. De vervanging van deze 100 jarige beukenboom betekent 2.000 jonge bomen en €150.000,- aan investeringskosten. Bron: WUR Groendag 2019.

Een indicatie van de kosten voor vervangingen voor de komende 60 jaar staan in figuur 4.5. De kosten stijgen de komende jaren en de grote vervangingsopgave komt pas over 40 jaar.

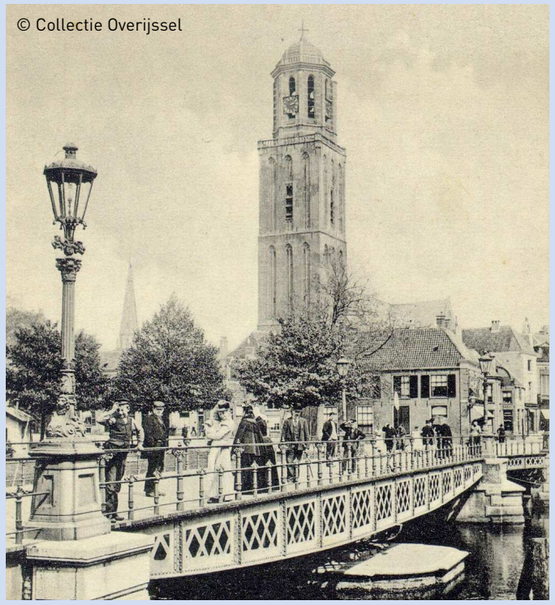
Hierin zijn géén bedragen opgenomen voor het vervangen van tegels en klinkers. Hoewel tegels verweren, wil dit nog niet wil zeggen dat ze technisch niet meer goed zijn. Het vervangen van tegels en klinkers na 60 jaar kost ongeveer €2 miljoen per jaar. Er is nader onderzoek nodig naar de mogelijkheden voor hoogwaardig hergebruik en/of op locatie opfrissen van de tegels.

Het vervangen van de openbare verlichting zit niet in de getoonde grafiek. Het ombouwen naar LED gebeurt momenteel met geld dat hiervoor apart beschikbaar is gesteld. Dit evalueren we in 2023.

Figuur 4.5 vervangingsopgave

De onderbouwing van deze indicatie in bijlage 6 laat zien dat er per jaar grote verschillen in de bedragen zijn.

Voorbereidings-, administratie- en toezichthouderskosten
Naast het uitvoeren van onderhoud hebben we ook te maken met vervangingen. De kosten voor de capaciteit bij vervangingen zijn in de regel 10-20% van de vervangingskosten. Dit is afhankelijk van het type object en de locatie. We noemen dit de zogenaamde VAT-kosten (Voorbereiding, Administratie en Toezicht). De VAT vragen we aan bij de vervangingsprojecten en zitten in de aangegeven bedragen.

Ontwikkelingen per kapitaalgoed
Voor veel kapitaalgoederen gelden landelijke richtlijnen en normen, waar wij de kapitaalgoederen aan toetsen. Veranderingen in deze normen kunnen leiden tot grotere investeringen of intensiever onderhoud. De beweegbare kunstwerken moeten bijvoorbeeld voldoen aan de nieuwe MachineRichtLijn (MRL). Dit stelt hogere eisen aan de bewegingsinstallatie om de bruggen veilig te kunnen openen. Dit vraagt grote investeringen vooral in de periode 2023-2025.

Gevolgen van klimaatverandering
De klimaatverandering kan leiden tot langdurige perioden van hogere temperaturen en droogte. Hierdoor drogen bomen en beplanting uit. En er ontstaan ziekten en plagen in het groen. Voorbeelden van droogteschade zijn populierensterfte, kastanje-bloedingsziekte, iepziekte en essentaksterfte. Voorbeelden van plagen zijn de eikenprocessierups en de Japanse duizendknoop. Het bestrijden hiervan is niet voorzien in de benodigde middelen. We vragen dit meestal apart aan. Dat we de middelen effectief inzetten, bewijst het artikel over het bestrijden van de Japanse duizendknoop: Goed voorbeeld - Zwolle bestrijdt met succes de Japanse duizendknoop (gemeente.nu).

De Machinerichtlijn is een Europese wet die de lidstaten van de Europese Unie verplicht stelt deze te implementeren in nationale wetgeving. In Nederland is de Machinerichtlijn opgenomen in het Warenwetbesluit Machines. Al onze machines moeten dus voldoen aan deze richtlijn. Ook de machines die in onze beweegbare bruggen zitten voor het openen en sluiten.

Alleen al voor de Japanse Duizendknoop bestrijding is €200.000,- per jaar beschikbaar gesteld voor de bestrijding, wat geen uitroeiing betekent. Dat is een utopie.

Gas, water en elektra
De kosten voor gas en elektra stijgen momenteel bijzonder hard. Het is niet te voorspellen hoe de kosten zich ontwikkelen. En ook niet wat de invloed daarvan is op het beheer en onderhoud. Wij volgen hierbij de instructie van concernfinancien. Eventuele extreme stijgingen melden we via de voor- en najaarsrondes. Verwachting is dat dit in 2022 30% verhoging kan betekenen. In de risicoparagraaf van de begroting is rekening gehouden met een extra stijging van €1,5 miljoen op basis van inzichten maart 2022. €900.000 hiervan heeft betrekking op de kapitaalgoederen uit deze nota.

Formatie
De organisatie is in ontwikkeling. We hebben geconstateerd dat de formatie niet toereikend is om aan de ambitie te voldoen. De formatie is niet meegegroeid met de groei van de stad. Logischerwijs betekent 10% groei van de stad ook 10% groei van de formatie. De formatie moet in aantal én kwaliteit groeien. Dan kunnen we als professionele beheer- en onderhoudsorganisatie de wettelijke taken, ontwikkelingen en opgaven het hoofd bieden.

De capaciteitsbehoefte onderbouwen we via de afdelings- en clusterplannen en de staat van baten en lasten (SBL). De urgentie voor capaciteitsgroei is onderkend en onderzoek is in uitvoering. De verwachting is dat in 2022 hier duidelijkheid over komt. Op dit moment is berekend dat de capaciteit 30% tot 35% moet groeien. Dit betekent een verhoging van het budget van ongeveer €1.000.000.

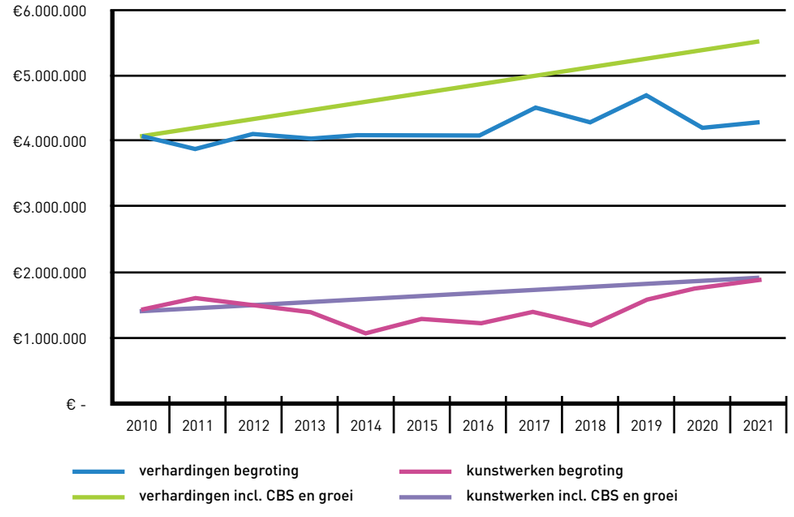

Japanse duizendknoop is een Europees probleem. Ongeveer honderd jaar geleden is de plant in Nederland als sierplant geïmporteerd. Hij is niet giftig, maar vermeerdert makkelijk. Het is concurrent voor andere Nederlandse plantensoorten. Dit is negatief voor de biodiversiteit. De enorme groeikracht van de wortelstokken veroorzaakt schade aan bestratingen, wegen, riolering en funderingen van woningen. De gemeente bestrijdt de Japanse duizendknoop samen met Zwollenaren. De aanpak richt zich op handmatig verwijderen, elektrocutie en/of grond zeven. Goede nazorg op locatie is belangrijk. Meer informatie: www.zwolle.nl/japanseduizendknoop

Budgetgroei in lijn met groei van de stad en prijsindexatie
De groei van de beschikbare budgetten is achtergebleven bij de groei van de stad en de CBS-prijsindexatie. Bezuinigingen en begrotingskeuzes uit het verleden zijn hier reden van.

Ter illustratie zijn in figuur 4.6 de beschikbare budgetten voor onderhoud van de verhardingen en kunstwerken in de tijd uitgezet. Daarbij hebben we ook de lijn getrokken die we zouden verwachten met 1% groei van de stad per jaar en de CBS-indexatie de afgelopen 10 jaar. Wat de grafiek laat zien is dat de beschikbare budgetten voor verhardingen de afgelopen 10 jaar nagenoeg gelijk zijn gebleven. Dit duidt op een tekort aan middelen.

De grondstoffen schaarste
We houden rekening met de actualiteit van vandaag de dag, maar niet met de extremen. Het is bijzonder moeilijk voorspelbaar hoe de oorlog in Oekraïne gaat verlopen en wat de werkelijke gevolgen gaan zijn. Wel is duidelijk dat de energie- en brandstofprijzen enorm hard gestegen zijn, wat leidt tot kostenverhogingen. Asfaltprijzen bijvoorbeeld zijn met 40%- 50% gestegen door een hogere bitumenprijs. In coronatijd waren grondstoffen al schaars. Door de huidige onzekerheden verbetert dit niet op korte termijn en leidt dit tot hogere kosten. De extreme prijsstijgingen zijn niet in de berekeningen meegenomen.

Figuur 4.6 Groei budget

4.4 Conclusies
De achterstanden en de financiële tekorten op onderhoud zijn gering. Deze komen vooral voor bij de wegen en straatmeubilair. In tabel 4.3 staan de beschikbare en benodigde budgetten. Het tekort is ongeveer 8% op het totaal, ruim ongeveer €2,4 miljoen op een totaal van ruim €30,4 miljoen.

	Onderhoud			
	beschikbaar in 2022	benodigd/jaar	verschil/jaar	Achterstand (1-malig)
wegen	€ 7.955.660	€ 9.236.329	-€ 1.280.669	€ 1.414.800
riolering	€ 7.478.372	€ 7.475.184	€ 3.188	
water	€ 539.319	€ 542.284	-€ 2.965	
civiele kunstwerken	€ 2.027.695	€ 2.108.732	-€ 81.037	
speelvoorzieningen	€ 679.129	€ 743.883	-€ 64.754	
straatmeubilair	€ 2.878.858	€ 3.165.733	-€ 286.875	
groen	€ 8.839.164	€ 9.483.225	-€ 644.061	
totaal	€ 30.398.197	€ 32.755.370	-€ 2.357.173	€ 1.414.800

Tabel 4.3 Overzicht beschikbare middelen onderhoud en benodigd budget

Voor de vervangingsinvesteringen is het verschil op de langjaarlijkse gemiddelden groter (zie tabel 4.4).

	Vervanging		
	beschikbaar in 2022	benodigd/jaar	verschil/jaar
wegen	€ 1.300.000	€ 2.410.400	-€ 1.110.400
riolering	€ 800.000	€ 838.400	-€ 38.400
water	€ 80.000	€ 272.480	-€ 192.480
civiele kunstwerken	€ 578.480	€ 1.467.200	-€ 888.720
speelvoorzieningen	€ 545.000	€ 489.416	€ 55.584
straatmeubilair	€ 450.000	€ 586.880	-€ 136.880
groen	€ 490.000	€ 490.000	€ 0
totaal	€ 4.243.480	€ 6.554.776	-€ 2.311.296

Tabel 4.4 Overzicht beschikbare middelen vervangingen en benodigd budget

Door de ouder wordende stad en veranderende (strengere) regelgeving moeten we kapitaalgoederen vervangen. Daarvoor is te weinig geld gereserveerd. De opgaven en ambities zetten nog meer druk op de financiën (tabel 4.5).

opgaven en ambities	plus op onderhoud	plus op VVI (aparte aanvragen)
verstedelijking	€ 800.000	
energietransitie	-€ 300.000	
klimaatopgave	€ 1.200.000	€ 800.000
biodiversiteit	nog niet bekend	nog niet bekend
circulariteit	nog niet bekend	nog niet bekend
mobiliteit		aparte financiering
aanpassen aan ambitie omgevingsvisie	€ 700.000	
participatie		€ 800.000
ouder wordende stad (VVI-tegels)		€ 2.000.000
VAT		is incl.
klimaatverandering (plagen etc.)	€ 500.000	
gas, water, elektra	€ 900.000	
formatie	€ 1.000.000	
grondstoffenstijging	nog niet bekend	nog niet bekend
totaal	€ 4.800.000	€ 3.600.000

tabel 4.5. Inschatting extra kosten ambities en opgaven

perspectief

Een korte toelichting per kapitaalgoed;

- We hebben een achterstand bij het onderhouden en vervangen van wegen. Vooral bij de tegels, klinkers, zandwegen en bermen. Dit komt doordat de structurele middelen ontoereikend zijn. Bij het onderhoud richten we ons op de veiligheid en het voorkomen van kapitaalvernietiging.
- Door de ouder wordende infrastructuur zien we de vervangingsinvesteringen toenemen. Per jaar verschillen de bedragen. Investeringsgeld vragen we projectmatig aan. Voor 2023 is er €2,6 miljoen extra beschikbaar gesteld voor het vervangen van asfaltverhardingen om de veiligheid te borgen.
- Voor riolering hebben we voldoende geld. In 2021 is het Gemeentelijk rioleringsPlan (GRP) vastgesteld met de financiële onderbouwing.
- We hebben goed beeld van onze waterwerken (kades en hun funderingen). Er zijn geen achterstanden en er komt wel een tekort voor de vervangingen aan.
- Voor civiele kunstwerken (bruggen) zijn de komende jaren meer vervangingsinvesteringen nodig. Dat komt vooral door de Machinerichtlijn. Per jaar verschillen de bedragen. Investeringsgeld vragen we projectmatig aan. Voor 2023 is er €2,3 miljoen extra beschikbaar gesteld voor aanpassing aan de Machinerichtlijn. De sterkte van de kunstwerken is in beeld. De benodigde maatregelen zijn in uitwerking en zo nodig is tijdelijke versterking toegepast.
- Het speelvoorzieningenbeleid actualiseren we in 2024. Eventuele financiële gevolgen leggen we dan voor. Het verschil in de budgetten nemen we in deze nota niet mee.
- Bij straatmeubilair zien we tekorten voor onderhoud aan bebording en markeringen. Voor verkeerslichten (VRI) is voldoende budget. Voor de verkeerslichten (VRI) is alleen onvoldoende budget beschikbaar voor het verven van de portalen. De ombouw naar LED-verlichting is buiten beschouwing gelaten. Hierover is aparte besluitvorming geweest, namelijk het raadsbesluit over de ombouwvisie 2020-2035. De extra middelen hiervoor zijn tot en met 2023 beschikbaar. Inmiddels is ruim 80% omgebouwd tot LED. In 2023 volgt een aanvraag voor de periode vanaf 2024.
- Door klimaatverandering hebben we te maken met extra onderhoud en vervanging van onze groenvoorzieningen. Budget hiervoor vragen we apart aan. Met het actualiseren van het groenbeleid moet blijken welke financiële gevolgen dit met zich meebrengt.

De capaciteitskosten zijn nog niet in lijn met wat we nodig hebben voor een bestendige en professionele beheer- en onderhoudsorganisatie. Momenteel loopt een onderzoek naar de organisatie en benodigde capaciteit.

© Collectie Overijssel

perspectief

© Collectie Overijssel

5 Conclusies

De meeste kapitaalgoederen voldoen aan het basisniveau voor onderhoud. In het verleden is bezuinigd op onderhoud voor tegels en klinkers en zand- en onverharde wegen. Hier is achterstallig onderhoud ontstaan. Klein onderhoud borgt de veiligheid en er is geen sprake van kapitaalvernietiging. Deze keuze leidt wel tot achterstalligheid, teruglopende beeldkwaliteit, toenemende klachten en kans op letsel door scheefliggende stoeptegels.

Onderhoud
Om te voldoen aan de Omgevingsvisie is het nodig de budgetten structureel op te hogen met €1,6 miljoen voor onderhoud. Hiermee voorkomen we nieuwe achterstalligheid. Incidenteel is €1,4 miljoen nodig om de huidige achterstalligheid weg te werken. Daarnaast is €700.000 per jaar extra nodig om het grotere Zwolse centrumgebied te kunnen onderhouden op een hoog niveau.

Vervangingen
We zien de vervangingsinvesteringen toenemen. Dit is het gevolg van de ouder wordende stad (slijtage) én veranderende wet- en regelgeving. Het budget voor vervangingsinvesteringen bedraagt momenteel €4,2 miljoen per jaar terwijl er gemiddeld €6,6 miljoen per jaar nodig is. Een gemiddeld tekort van €2,3 miljoen per jaar dus (tabel 5.2). In 2023 valt het tekort veel hoger uit dan het gemiddelde. Voor 2023 betekent dit:

- Dat de kosten voor het vervangen van verhardingen toeneemt tot €2,6 miljoen. Dit leidt tot een kapitaallast van €120.000. De afschrijftermijnen wisselen tussen de 25 en 30 jaar.
- Dat er meer geld nodig is voor de machines in de beweegbare kunstwerken. Intensiever onderhoud en vervangingen zijn nodig om te voldoen aan de stengere eisen van de machinerichtlijn (MRL). In totaal is hier ongeveer €2,3 miljoen mee gemoeid. De vervanging in 2023 betekent een kapitaallast van ongeveer €135.000 per jaar vanaf 2024. De afschrijftermijnen wisselen tussen de 15 en 20 jaar.

Ook voor groen- en speelvoorzieningen zien we verschillen in de benodigde en beschikbare budgetten. Hiervoor stellen we momenteel nieuw beleid op. Zodra dit beleid en de vertaling ervan in financiële consequenties is uitgewerkt, leggen we dat ter besluitvorming voor. In de extra benodigde middelen zijn die bedragen nu niet meegenomen.

Capaciteit
De capaciteit van de beheerorganisatie staat onder druk. De formatie is niet meegegroeid met de stad. In 2023 brengen we de benodigde de capaciteit in beeld en doen een aanvraag in de perspectiefnota 2024 en verder. De meeste urgente formatie behoefte waardoor de organisatie nu al knelt (zeer urgent) vragen we apart aan.

Transities en opgaven
De transities en opgaven zetten de leefbaarheid van de stad onder druk. En daarmee ons fysiek fundament. De Omgevingsvisie stelt: **de transities vragen een scherp oog en doortastend handelen op de kwaliteiten die Zwolle al eeuwenlang heeft.**
Het is belangrijk dat we de komende 4 jaar deze kwaliteiten gebruiken als kader voor alle fysieke ingrepen in de stad. Alleen zo kunnen we de leefbaarheid borgen. De kwaliteiten zijn basis voor monitoring.

Verstedelijking zet druk op het in stand houden
De groei van de stad door verdichting zet druk op de buitenruimte. Het leidt tot intensiever gebruik van de groene, infra- en watersystemen. Bij projecten houden we hier rekening mee. Vanuit beheer monitoren we de effecten.

perspectief

Energietransitie verlaagt potentieel tijdelijk de onderhoudsbehoefte
De energietransitie (warmtenet en aanpassing van het elektriciteitsnet) betekent ondergrondse en bovengrondse aanpassingen. De planning stemmen we af via de meerjaren opgave programmering (MJOP). Inhoudelijke en financiële gevolgen borgen we in de beheerparagraaf van de projectplannen.

Onderhoud kapitaalgoederen als vliegwiel voor klimaatadaptie
Voor een deel van de stad (de versteende wijken) hebben we in beeld hoe we tot 2050 de bestaande stad klimaatbestendig gaan ombouwen.

Circulariteit is de ultieme vorm van beheer
Het onderhoud van kapitaalgoederen is eeuwigdurend: het eindigt nooit. Daarom past circulariteit naadloos in het denkpatroon van de beheerder. De grondstoffen blijven eeuwigdurend in de cyclus en behouden hun waarde. Hoe we dat gaan bereiken, werken we nader uit. Dit vraagt om een projectmatige aanpak en inzicht in de financiering. Ook communicatie is een wezenlijk onderdeel van de bewustwording hierover. Circulariteit betekent het aanpassen van ons referentiebeeld van ‘goed= nieuw’ naar ‘goed=hergebruik’. Ook naar de Zwolse inwoners toe.

Mobiliteit en beheerbudgetten
Mobiliteitsverandering betekent vaak een kwaliteitsverbetering van de buitenruimte. Dit vraagt een goede planning (MJOP) en projectmatige uitwerking. Bij de voorbereiding van werkzaamheden nemen we in de beheerparagraaf de eventuele verlaging van de onderhoudskosten op.

Tot slot
Deze nota geeft goed overzicht van onze bezittingen en de staat ervan op dit moment. We zijn goed ‘in control’. We kennen de risico’s. Als er onvoldoende middelen beschikbaar zijn, kunnen we de veiligheid en leefbaarheid niet goed borgen. Dit is een risico en dat zorgt ervoor dat het fundament afbrokkelt. Het is lastig in te schatten wat de energie- en grondstoffenprijsstijgingen gaan doen. Een onzekere factor is of er voldoende capaciteit in de markt en materiaal beschikbaar is.

De nota gaat over de periode tot en met 2026. In 2026 bieden wij de nota 2027 – 2030 aan. Hierin geven we een betrouwbare doorkijk op de actualiteit van dat moment. Inclusief de nu nog ontbrekende kapitaalgoederen. Ook hebben we dan risico gestuurd beheer en onderhoud uitgewerkt.

We mogen best concluderen dat onze buitenruimte er op dit moment behoorlijk goed bij ligt. Met deze nota willen we dat dit zo blijft:

omgevingskwaliteit is geen toevalligheid

© Collectie Overijssel
Grolsch Pilsner
CAFÉ RESTAURANT
Zwolle — Groote Markt

Kornuit

© Collectie Overijssel
Zwolle Sassenpoort

Bijlage 1
Beheerplan per kapitaalgoed

Beleidsdocument voor alle kapitaalgoederen is de in 2021 vastgestelde Omgevingsvisie 'Ons Zwolle van Morgen, 2030'. Kosten nodig voor aanpassing aan dit beleid zijn nog niet in de beheerplannen opgenomen.

Spelen			2022
Beleid	Beleid niet in lijn met actualiteit en huidige opgaven (gebiedsaanpak, veranderend aanbod bij doorgroei wijk, trapveldjes)		
Areaal	Betrouwbaar, moet alleen nog in Obsurv opgenomen worden.		
Kwaliteit	Voldoet aan landelijke Warenwet attractiebesluit – kwaliteit Basis (veiligheid). Geen inspectie op beeldkwaliteit.		
	Onderhoud	Vervanging	Achterstand
Benodigd budget	€ 395.096	€ 489.416	Geen
Beschikbaar budget	€ 330.342	€ 545.000	Geen
Aandachtspunt	• Benodigd en beschikbaar niet in balans. Kosten gaan na 2025 stijgen. In 2022/2023 opstellen beleidsplan, beheerstrategie en lange termijnkosten. Dan budget aanvragen. • Nu 1 op 1 vervangen van de toestellen. Geen reconstructie van speelplekken (combinatie spelen en groen).		

Conclusie Paars
- Knelpunt lijken de vervangingsbudgetten voor spelen te zijn, maar nog niet onderbouwd.
- Nieuw beleid maken en op basis daarvan budgetten onderbouwd aanvragen.

Groen (heesters, gras, bermen, parken)				2022
Beleid	Beleid is actueel (Groenbeleidsplan 2015-2025) en vertaald naar product- en taakbladen DVO met ROVA.			
Areaal	De arealen zijn goed in beeld en grotendeels in Obsurv. Faunapassages en keerwanden ontbreken nog.			
Kwaliteit	De beeldkwaliteit (momentopname) voldoet grotendeels aan de gewenste beeldkwaliteit (A Centrum, B rest van de stad).			
	Onderhoud	Vervanging	Achterstand	Ziekten/plagen
Benodigd budget	€ 6.619.853	€ 90.000	geen	€ 500.000
Beschikbaar budget	€ 6.288.296	€ 90.000	Nvt	€ 0
Aandachtspunt	• Voor ziekten en plagen is in 2022 incidentele middelen beschikbaar gesteld. Dit blijven we monitoren. • Een aantal plantvakken naderen niveau van kapitaalvernietiging. Dit baseren we op de NEN-inspectie. Jaarlijks een 6e deel van de stad. In komende jaren zo nodig een vervangingsplan opstellen. Nog niet voorzien in de budgetten. • Ecologisch beheer leidt tot omvorming en verandering onderhoudskosten veranderen. Uitwerking in groenbeleidsplan actualisatie (2022/2023). • Open begroting met ROVA leidt tot maatregelpakketten en cycli, etc.			

perspectief

Bomen			2022
Beleid	Groenbeleidsplan 2015-2025, bomenverordening 2021. Beheerstrategie in product- en taakbladen DVO ROVA beschreven.		
Areaal	Het areaal is goed in beeld en volledig in Obsurv.		
Kwaliteit	Boomveiligheidscontroles (BVC) worden uitgevoerd (3-jaarlijks) en leidt tot maatregelen, dus kwaliteit in Basis. Beeldkwaliteit wordt niet beoordeeld.		
	Onderhoud	Vervanging	Achterstand
Benodigd budget	€ 1.912.504	€ 400.000	
Beschikbaar budget	€ 1.600.000*	€ 400.000	Niet
Aandachtspunt	• * een deel is op basis van incidenteel geld t/m 2024. • Vervanging agv droogte in 2021 was € 875.000 nodig. Nu ingeschat op € 400.000, (obv huidige inzichten). Jaarlijks monitoren. • Maatregelen en kosten voor boomziektes, plagen en droogteschade jaarlijks monitoren. Is opgenomen in de risicoparagraaf van de gemeente.		

Conclusie Groen

- Benodigde budgetten voor instandhouding en vervangingen zijn voor nu in lijn. In de komende periode wordt het groenbeleid geactualiseerd. Hieruit kan naar de toekomst toe nog verandering komen in keuzes die in onderhoud en vervanging worden gemaakt.
- Achterstand bij begeleidingssnoei jonge bomen is weggewerkt.
- Benodigde budgetten voor gevolgen van klimaat huidige ervaringen aangehouden als representatief. Benodigd is hoger dan beschikbaar. In 2024 wordt gestart met opzetten van een programmering om de stad klimaat adaptief in 2050 te hebben. Het opzetten start samen met cluster blauw en grijs.
- Open begroting van ROVA is bekend en komende jaren wordt proefgedraaid met de openbegroting. In 2023 wordt dienstverleningsovereenkomst (dvo) geactualiseerd.

perspectief

Verhardingen			2022
Beleid	Beleid kadernota 2005, dit is vervangen door CROW Wegbeheer richtlijnen (in lijn met Omgevingsvisie).		
Areaal	Het areaal is in grotendeels beeld en in Obsurv. Areaal zandwegen en bermen ontbreekt echter.		
Kwaliteit	Technische CROW inspectie in 2020; 89% voldoende, 2% matig en 9% onvoldoende, mn door elementenverharding (hier 6% achterstand). Zandwegen niet objectief in beeld, maar voldoet niet aan Basis.		
	Onderhoud	Vervanging	Achterstand
Benodigd budget	€ 5.868.800	€ 2.410.400	€ 1.414.800
Beschikbaar budget	€ 4.727.484	€ 1.300.000	Nvt
Aandachtspunt	• Alleen klein onderhoud op elementen en geen vervangingen voldoet niet aan ambitie. Achterstand op elementen en zandwegen/bermen. Beheerkosten Waterdoorlatend nog niet in beeld. • Vervangingen asfalt gaan toenemen. De grote piek pas echt na 2060. • Reiniging verharding beschikbaar ongeveer € 1,8 mio, gelijk aan benodigd. Aanpassen aan ambitie omgevingsvisie. • Bebording en markering zit hier niet in. Ongeveer € 100.000 tekort.		

Kunstwerken			2022
Beleid	Voldoen aan technische normen en richtlijnen zoals CUR117, Machinerichtlijn (MRL) en Installaties (NEN3140).		
Areaal	Het areaal is goed in beeld en grotendeels in Obsurv.		
Kwaliteit	Technische CUR117 inspectie in 2019; areaal voldoet. Nieuwe inspectie in 2022. Kwaliteit Basis. Aanpassingen a.g.v. de MRL zijn nodig. Technische zijn de installaties in orde (B), maar er gelden strengere eisen. Vervangingspiek aanstaande.		
	Onderhoud	Vervanging	Achterstand
Benodigd budget	€ 1.310.000 (gemiddeld)	€ 1.467.200 (gemiddeld)	€ 0
Beschikbaar budget	€ 1.228.963	€ 578.480	Nvt
Aandachtspunt	• MRL consequenties voor Pelser-, Diezer- en Vischpoortbrug (samen ongeveer € 2,3 mio. Kerkbrug gaat mee in ontwikkelingen N Weezenland en Stadshart. • Installatieverantwoordelijkheid volgens de NEN3140 niet belegd. • Onderzoek Cyber security loopt. Onduidelijk momenteel of er eventuele maatregelen nodig zijn.		

Openbare verlichting (OVL)			2022
Beleid	Beleid is afgestemd op landelijke richtlijnen en normen van de NEN1010, NEN3140, CROW96b en vertaald naar uitvoeringscontract. Ombouwplan / visie 2020-2035 (25112019 vastgesteld) ihkv energietransitie in uitvoering om OVL versneld te verledden.		
Areaal	Het areaal is goed in beeld en grotendeels in Obsurv.		
Kwaliteit	Technisch areaal goed in beeld en voldoet aan Basis.		
	Onderhoud	Vervanging	Achterstand
Benodigd budget	€ 1.446.240	€ 0	€ 0
Beschikbaar budget	€ 1.282.391	€ 0	Nvt
Aandachtspunt	• Beleid actualiseren • Budgetten in balans mede agv businesscase verledding. Daarom geen vervangingsbudget nodig (tm 2023) • Installatieverantwoordelijkheid volgens de NEN3140 niet belegd. • Onderzoek Cyber security loopt. Onduidelijk momenteel of er eventuele maatregelen nodig zijn.		

Verkeersregelinstallatie (VRI)			2022
Beleid	Beleid is afgestemd op landelijke richtlijnen en normen van de NEN1010, NEN3140, CROW96b en vertaald naar uitvoeringscontract. Daarnaast vervangen tot i-VRI in lijn met de functionele levensduur.		
Areaal	Het areaal is goed in beeld en grotendeels in Obsurv.		
Kwaliteit	Technische beoordeling VRI op NEN3140, jaarlijks. Kwaliteit meubilair, armaturen, lussen en bekabeling op orde. Theoretische vervangingsprogramma in lijn met werkelijke situatie Niet specifiek in beeld op beeldkwaliteit. Geen achterstanden. Kwaliteit voldoet aan Basis.		
	Onderhoud	Vervanging	Achterstand
Benodigd budget	€ 482.080	€ 586.880	€ 0
Beschikbaar budget	€ 358.714	€ 450.000	Nvt
Aandachtspunt	• Beleid actualiseren. • Budgetten in balans, mede door subsidies • Installatieverantwoordelijkheid volgens de NEN3140 niet belegd. • Onderzoek Cyber security loopt. Onduidelijk momenteel of er eventuele maatregelen nodig zijn.		

Conclusie Grijs

- Benodigde budgetten voor instandhouding verhardingen structureel lager dan beschikbaar budget. Achterstand op elementenverhardingen en zandwegen en bermen.
- Benodigd budget voor vervanging asfaltverhardingen is niet gedekt.
- Bij de overige kapitaalgoederen is te weinig budget beschikbaar voor conserveren VRI, en onderhoud aan markering en bebording. evt. achterstand is onbekend.

perspectief

Riolering			2022
Beleid	Beleid is nog actueel (GRP 2016-2021). Voor de riolering, persleidingen en gemalen specifieke landelijke normen, als NEN-EN752, NEN-EN13508, NEN3560, NEN3140. Risicogestuurde aanpak.		
Areaal	Het areaal is goed in beeld en grotendeels in Obsurv.		
Kwaliteit	Technische beoordeling genoemde normen (steeds jaarlijks een gedeelte). Geen achterstanden. Kwaliteit voldoet aan Basis.		
	Onderhoud	Vervanging	Achterstand
Benodigd budget	€ 4.218.699	€ 838.400	€ 0
Beschikbaar budget	€ 4.221.887	€ 800.000	Nvt
Aandachtspunt	• Beleid is actueel (nieuw GRP in 2021). • Installatieverantwoordelijkheid volgens de NEN3140 niet belegd. • Onderzoek Cyber security loopt. Onduidelijk momenteel of er eventuele maatregelen nodig zijn.		

Waterwerken			2022
Beleid	Kademuren moeten voldoen aan SBR-CURnet 186 en houten funderingspalen aan F30 richtlijn (beoordeling houten funderingspalen).		
Areaal	Het areaal is in beeld en nog niet in Obsurv.		
Kwaliteit	Jaarlijks inspectie tbv onderhoud op 1/3 van het areaal. Kwaliteitsoverzicht beschikbaar. Draagvermogen kritische kademuren voldoet (inspectie 2015 en herhaling 2020/2021).		
	Onderhoud	Vervanging	Achterstand
Benodigd budget	€ 314.400	€ 272.480	€ 0
Beschikbaar budget	€ 297.599	€ 80.000	Nvt
Aandachtspunt	• Areaal, kwaliteit, restlevensduur, beheersmaatregelen en de kosten in beeld. Budgetbehoefte voor nu voldoen en gelijk gehouden aan beschikbaar budget, obv geen achterstanden.		

Conclusie financiën Blauw

- Budgetten voor instandhouding in balans met beschikbare middelen.
- Areaal goed in beeld, geen achterstanden.
- Komen wel vervangingen aan, waar nu onvoldoende dekking voor is.

© Collectie Overijssel
REMBRANDTLAAN — NIEUWE WIJK IN DIEZE — ZWOLLE.

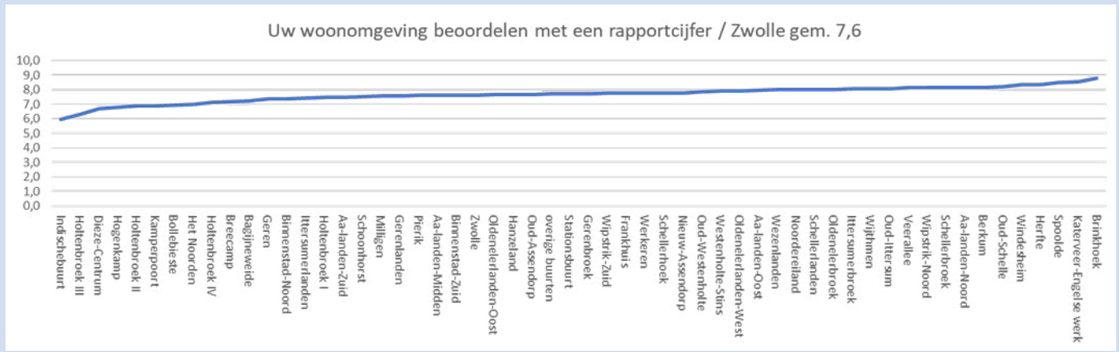

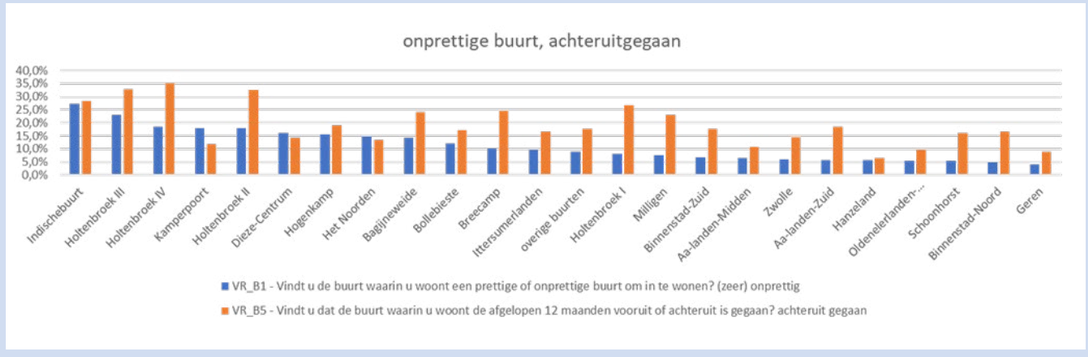

© Collectie Overijssel
Zwolle. Mennistensluis en Watertoren

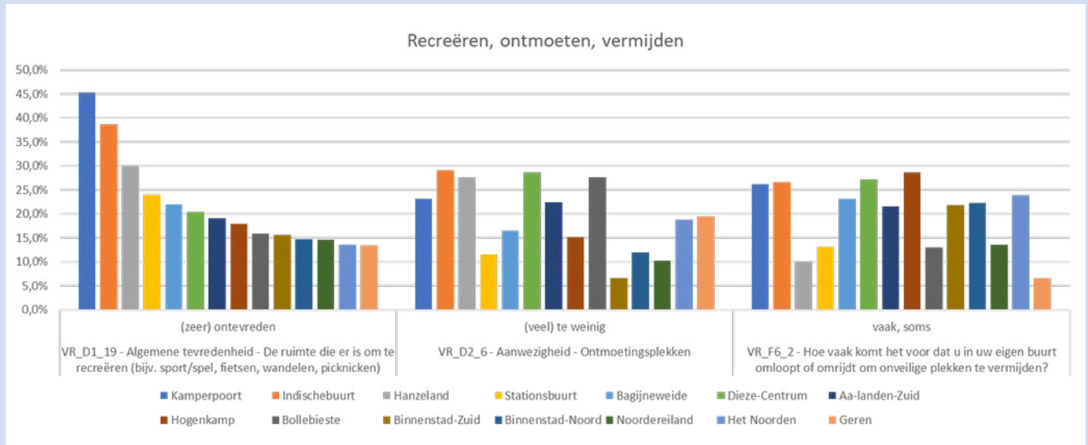

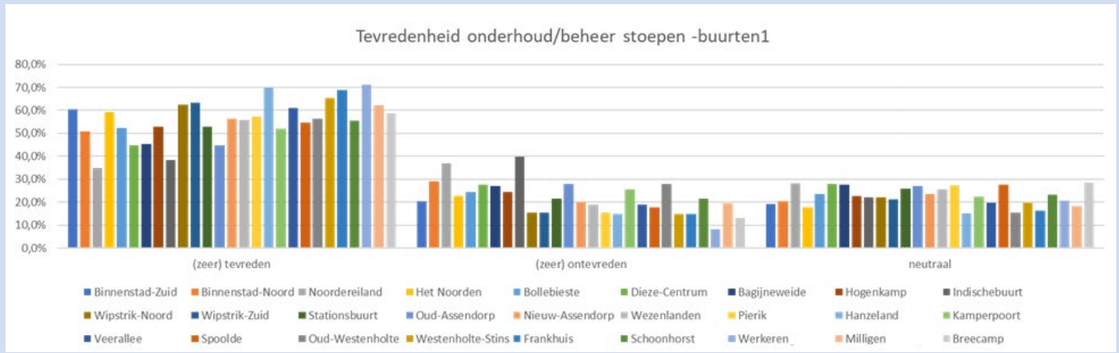
Bijlage 2
Buurt voor Buurt

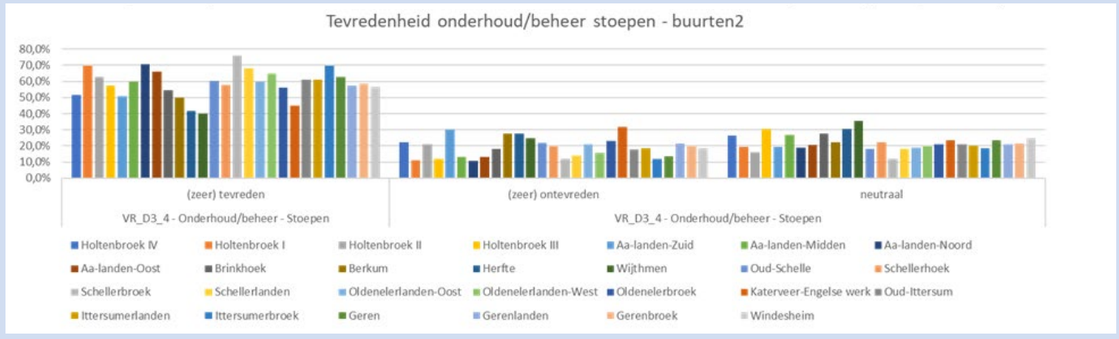

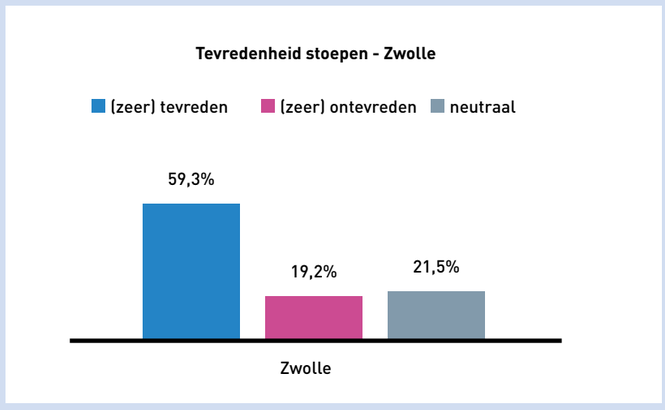

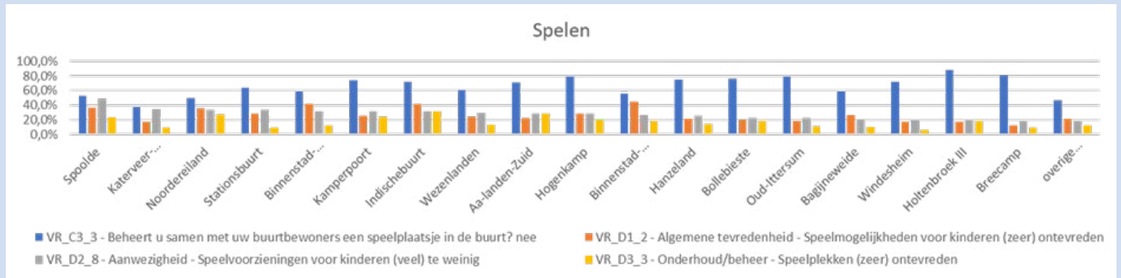

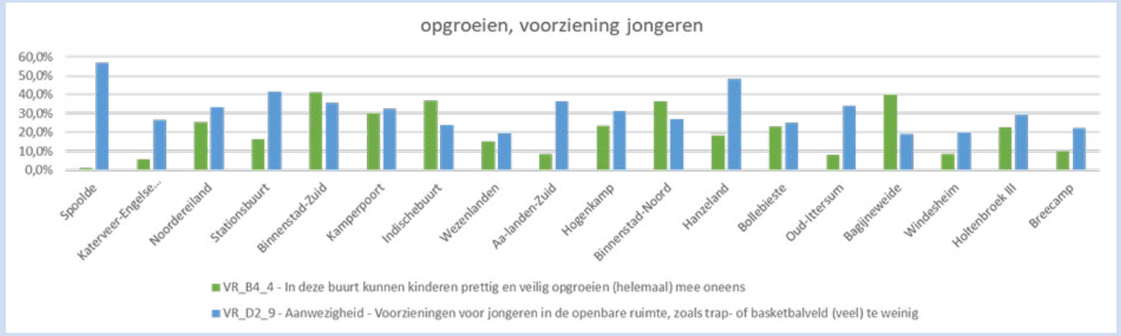

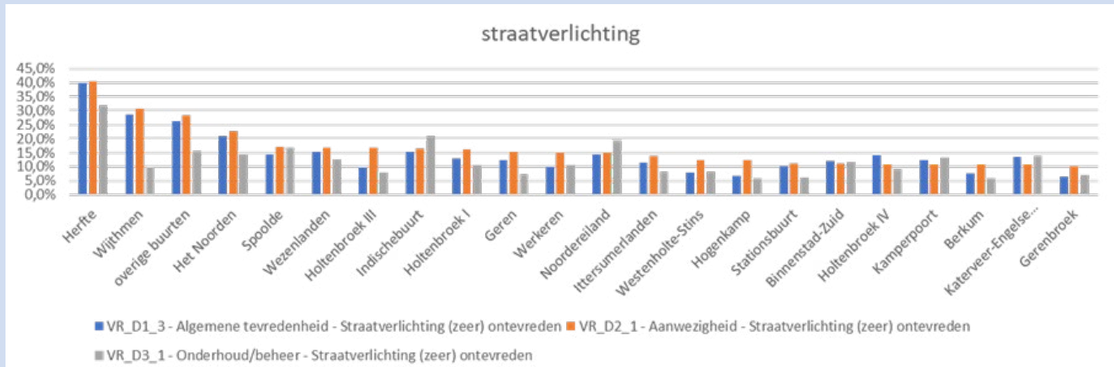

Tevredenheid onderhoud/beheer stoepen -buurten1
80,0%
70,0%
60,0%
50,0%
40,0%
30,0%
20,0%
10,0%
0,0%
(zeer) tevreden
(zeer) ontevreden
neutraal
Binnenstad-Zuid
Binnenstad-Noord
Noordereiland
Het Noorden
Bollebieste
Dieze-Centrum
Bagijneweide
Hogenkamp
Indischebuurt
Veerallee
Spoolde
Oud-Westenholte
Westenholte-Stins
Frankhuis
Schoonhorst
Werkeren
Milligen
Breecamp

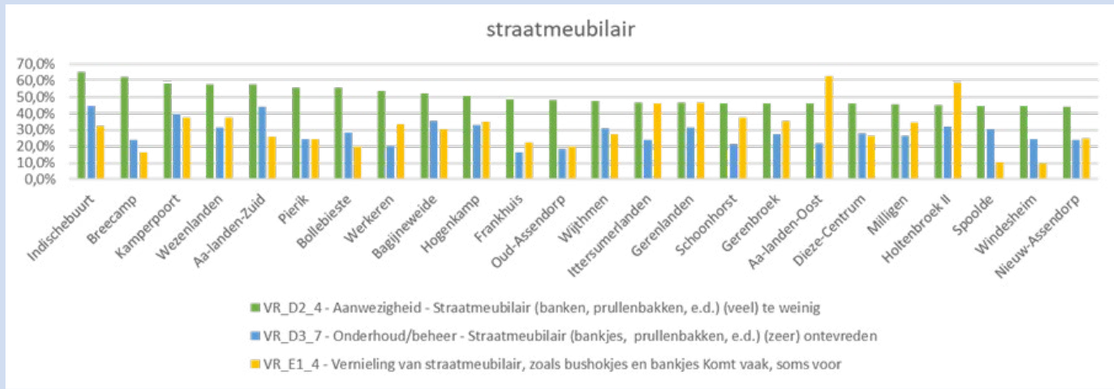

Tevredenheid onderhoud/beheer stoepen - buurten2
80,0%
70,0%
60,0%
50,0%
40,0%
30,0%
20,0%
10,0%
0,0%
(zeer) tevreden
(zeer) ontevreden
neutraal
VR_D3_4 - Onderhoud/beheer - Stoepen
VR_D3_4 - Onderhoud/beheer - Stoepen
Holtenbroek IV
Holtenbroek I
Holtenbroek II
Holtenbroek III
Aa-landen-Zuid
Aa-landen-Midden
Aa-landen-Noord
Aa-landen-Oost
Brinkhoek
Berkum
Herfte
Wijthmen
Oud-Schelle
Schellerhoek
Schellerbroek
Schellerlanden
Oldenelerlanden-Oost
Oldenelerlanden-West
Oldenelerbroek
Katerveer-Engelse werk
Oud-Ittersum
Ittersumerlanden
Ittersumerbroek
Geren
Gerenlanden
Gerenbroek
Windesheim

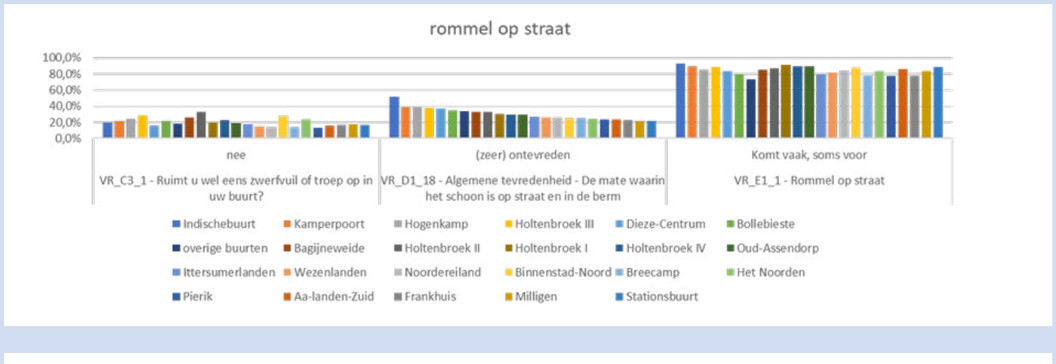

Tevredenheid stoepen - Zwolle
(zeer) tevreden
(zeer) ontevreden
neutraal
59,3%
19,2%
21,5%
Zwolle

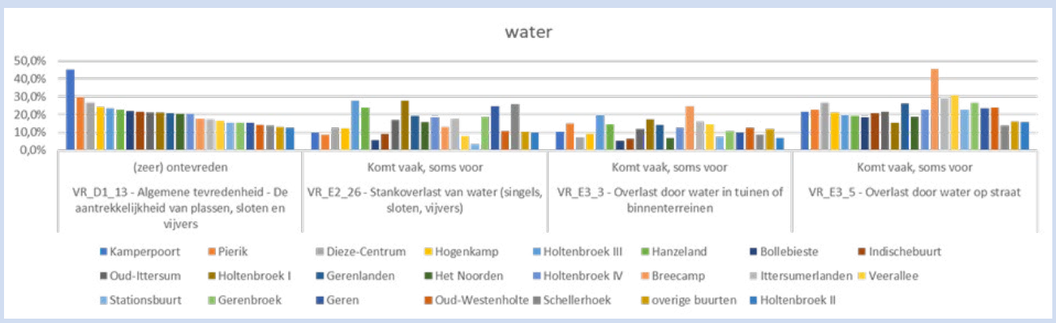

Spelen
100,0%
80,0%
60,0%
40,0%
20,0%
0,0%
Spoolde
Katerveer-...
Noordereiland
Stationsbuurt
Binnenstad-...
Kamperpoort
Indischebuurt
Wezenlanden
Aa-landen-Zuid
Hogenkamp
Binnenstad-...
Hanzeland
Bollebieste
Oud-Ittersum
Bagijneweide
Windesheim
Holtenbroek III
Breecamp
overige...
VR_C3_3 - Beheert u samen met uw buurtbewoners een speelplaatsje in de buurt? nee
VR_D1_2 - Algemene tevredenheid - Speelmogelijkheden voor kinderen (zeer) ontevreden
VR_D2_8 - Aanwezigheid - Speelvoorzieningen voor kinderen (veel) te weinig
VR_D3_3 - Onderhoud/beheer - Speelplekken (zeer) ontevreden

opgroeien, voorziening jongeren
60,0%
50,0%
40,0%
30,0%
20,0%
10,0%
0,0%
Spoolde
Katerveer-Engelse...
Noordereiland
Stationsbuurt
Binnenstad-Zuid
Kamperpoort
Indischebuurt
Wezenlanden
Aa-landen-Zuid
Hogenkamp
Binnenstad-Noord
Hanzeland
Bollebieste
Oud-Ittersum
Bagijneweide
Windesheim
Holtenbroek III
Breecamp
VR_B4_4 - In deze buurt kunnen kinderen prettig en veilig opgroeien (helemaal) mee oneens
VR_D2_9 - Aanwezigheid - Voorzieningen voor jongeren in de openbare ruimte, zoals trap- of basketbalveld (veel) te weinig

straatverlichting
45,0%
40,0%
35,0%
30,0%
25,0%
20,0%
15,0%
10,0%
5,0%
0,0%
Herfte
Wijthmen
overige buurten
Het Noorden
Spoolde
Wezenlanden
Holtenbroek III
Indischebuurt
Holtenbroek I
Geren
Werkeren
Noordereiland
Ittersumerlanden
Westenholte-Stins
Hogenkamp
Stationsbuurt
Binnenstad-Zuid
Holtenbroek IV
Kamperpoort
Berkum
Katerveer-Engelse...
Gerenbroek
VR_D1_3 - Algemene tevredenheid - Straatverlichting (zeer) ontevreden
VR_D2_1 - Aanwezigheid - Straatverlichting (zeer) ontevreden
VR_D3_1 - Onderhoud/beheer - Straatverlichting (zeer) ontevreden

straatmeubilair
70,0%
60,0%
50,0%
40,0%
30,0%
20,0%
10,0%
0,0%
Indischebuurt
Breecamp
Kamperpoort
Wezenlanden
Aa-landen-Zuid
Pierik
Bollebieste
Werkeren
Bagijneweide
Hogenkamp
Frankhuis
Oud-Assendorp
Wijthmen
Ittersumerlanden
Gerenlanden
Schoonhorst
Gerenbroek
Aa-landen-Oost
Dieze-Centrum
Milligen
Holtenbroek II
Spoolde
Windesheim
Nieuw-Assendorp
VR_D2_4 - Aanwezigheid - Straatmeubilair (banken, prullenbakken, e.d.) (veel) te weinig
VR_D3_7 - Onderhoud/beheer - Straatmeubilair (bankjes, prullenbakken, e.d.) (zeer) ontevreden
VR_E1_4 - Vernieling van straatmeubilair, zoals bushokjes en bankjes Komt vaak, soms voor

rommel op straat
100,0%
80,0%
60,0%
40,0%
20,0%
0,0%
nee
VR_C3_1 - Ruimt u wel eens zwerfvuil of troep op in uw buurt?
(zeer) ontevreden
VR_D1_18 - Algemene tevredenheid - De mate waarin het schoon is op straat en in de berm
Komt vaak, soms voor
VR_E1_1 - Rommel op straat
Indischebuurt
Kamperpoort
Hogenkamp
Holtenbroek III
Dieze-Centrum
Bollebieste
overige buurten
Bagijneweide
Holtenbroek II
Holtenbroek I
Holtenbroek IV
Oud-Assendorp
Ittersumerlanden
Wezenlanden
Noordereiland
Binnenstad-Noord
Breecamp
Het Noorden
Pierik
Aa-landen-Zuid
Frankhuis
Milligen
Stationsbuurt

water
50,0%
40,0%
30,0%
20,0%
10,0%
0,0%
(zeer) ontevreden
VR_D1_13 - Algemene tevredenheid - De aantrekkelijkheid van plassen, sloten en vijvers
Komt vaak, soms voor
VR_E2_26 - Stankoverlast van water (singels, sloten, vijvers)
Komt vaak, soms voor
VR_E3_3 - Overlast door water in tuinen of binnenterreinen
Komt vaak, soms voor
VR_E3_5 - Overlast door water op straat
Kamperpoort
Pierik
Dieze-Centrum
Hogenkamp
Holtenbroek III
Hanzeland
Bollebieste
Indischebuurt
Oud-Ittersum
Holtenbroek I
Gerenlanden
Het Noorden
Holtenbroek IV
Breecamp
Ittersumerlanden
Veerallee
Stationsbuurt
Gerenbroek
Geren
Oud-Westenholte
Schellerhoek
overige buurten
Holtenbroek II

Bijlage 3
Beschikbare middelen

	Begroting 2022 (beschikbaar budget)	
	onderhoud	vvi (excl. VAT)
wegen	€ 7.759.660	
onderhoud verhardingen	€ 4.727.484	
straatreiniging	€ 1.642.247	
gladheidsbestrijding	€ 551.797	
recognities en waterschapslasten	€ 392.536	
gegevensbeheer	€ 86.895	
k&l kosten	€ 83.325	
kapitaallasten	€ 110.492	
interne uren	€ 945.801	
Inkomsten k&l	-€ 584.917	
Vastgestelde begroting	€ 7.955.660	€ 1.300.000

riolering	€ 7.478.372	
onderhoud riolering	€ 3.374.006	
reiniging	€ 335.381	
onderzoek en bijdrage Rivus en KA	€ 512.500	
dienstverlening GBLT en oninbaar	€ 210.419	
kapitaallasten	€ 1.609.034	
interne uren	€ 778.497	
gegevensbeheer	€ 66.351	
Ontrekking voorziening	-€ 1.122.534	
Btw en overhead	€ 1.714.718	
Vastgestelde begroting	€ 7.478.372	€ 800.000

water	€ 304.000	
onderhoud sluizen, remmingwerken, kademuren	€ 268.534	
onderhoud fonteinen	€ 23.501	
overig	€ 5.564	
kapitaallast	€ 161.967	
interne uren	€ 79.753	
Vastgestelde begroting	€ 539.319	€ 80.000

civiele kunstwerken	€ 2.000.000	
onderhoud kunstwerken	€ 1.228.963	
kapitaallast	€ 587.228	
interne uren	€ 211.504	
Vastgestelde begroting	€ 2.027.695	€ 578.480

perspectief

	Begroting 2022 (beschikbaar budget)	
	onderhoud	vvi (excl. VAT)
speelvoorzieningen	€ 668.000	
onderhoud	€ 330.342	
kapitaallast	€ 242.177	
interne uren	€ 106.610	
Vastgestelde begroting	€ 679.129	€ 545.000

straatmeubilair	€ 2.900.000	
onderhoud ovl	€ 1.282.391	
onderhoud vri	€ 358.714	
onderhoud verkeers- en straatnaamborden	€ 272.820	
kapitaallasten	€ 619.174	
interne uren	€ 345.759	
Vastgestelde begroting	€ 2.878.858	€ 450.000

groen	€ 8.500.000	
structureel onderhoud groen	€ 7.888.296	
gegevensbeheer	€ 79.509	
kapitaallasten	€ 132.642	
interne uren	€ 738.717	
Vastgestelde begroting	€ 8.839.164	€ 490.000

totaal	€ 29.610.032	€ 4.243.480
Vastgestelde begroting	€ 30.398.197	€ 4.243.480

Bijlage 4
Afschrijftermijnen

Omschrijving Activa	Afschrijvingstermijn in jaren	Type nut
Bruggen		
Aandrijving (mechanisch)	25	Maatschappelijk
Aanleg bruggen (beton / staal)	40	Maatschappelijk
Aanleg bruggen hout	15	Maatschappelijk
Aanpassen voegovergangen	20	Maatschappelijk
Camera's en software brugbediening	7	Maatschappelijk
Elektrische installaties	20	Maatschappelijk
Epoxy deklaag	15	Maatschappelijk
Hydro unit	10	Maatschappelijk
Intercom en veldintercom-installatie	10	Maatschappelijk
Remmingswerken bruggen	15	Maatschappelijk
Renovatie bruggen beton / staal	30	Maatschappelijk
Slagbomen	15	Maatschappelijk
Stalen hangkabels	10	Maatschappelijk
Verfsystemen/geheel conserveren	12	Maatschappelijk
Havens		
Aanleg / nieuwbouw	30	Economisch
Meerstoel / dukdalf - hout	20	Economisch
Meerstoel / dukdalf	40	Economisch
Reconstructies / verbeteringen	20	Economisch
Havenkasten	10	Economisch
Walstroomvoorziening	15	Economisch

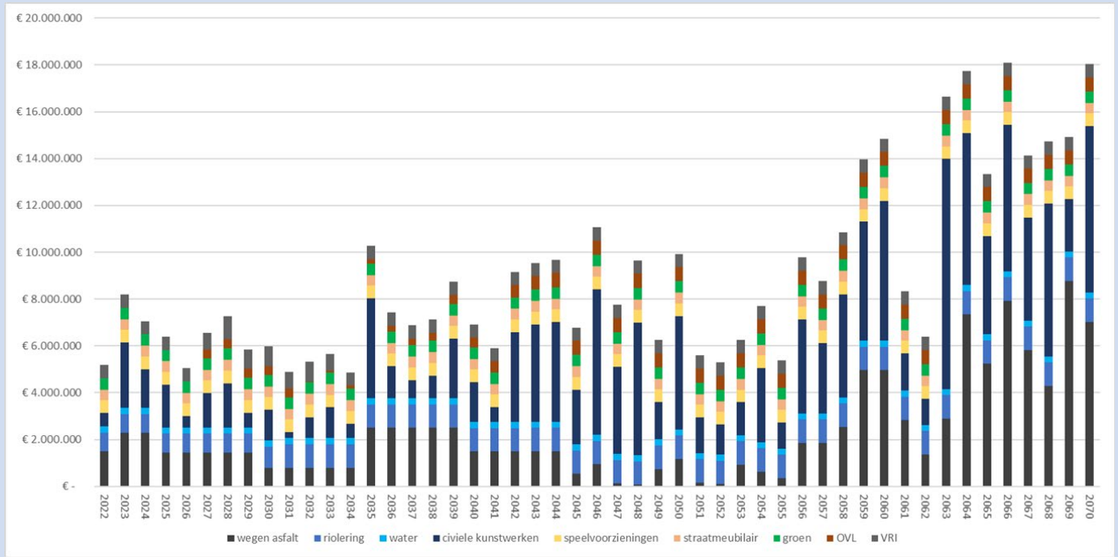
perspectief

Omschrijving Activa	Afschrijvingstermijn in jaren	Type nut
Openbaar groen, recreatieplassen, speeltuin-/plein, begraafplaatsen		
Aanleg/herinrichting plantsoenen e.d.	30	maatschappelijk
Banken	10	maatschappelijk
Kunstwerk	30	Maatschappelijk
Speelwerktuigen	10 à 15	Maatschappelijk
Speeltuinen / -pleinen	10	Maatschappelijk
Zandstranden, recreatieplassen	10	Maatschappelijk
Houten keerwanden / geluidsschermen	15	Maatschappelijk
Rieten dak aula	30	Economisch
Begraafplaatsen	30	Economisch
Bomen	50	maatschappelijk
Heesters/hagen	30	Maatschappelijk
Gazons	30	maatschappelijk
Vaste planten/perkgoed	15	maatschappelijk
Verfsystemen/geheel conserveren	12	Maatschappelijk
Parkeervoorzieningen		
Aanleg parkeerterreinen	20	Economisch
Bouw parkeergarages	40	Economisch
Camera's / systeemmonitoren e.d.	7	Economisch
Kenteken camera's	5	Economisch
Parkeerautomaten/apparatuur parkeergarages	10	Economisch
Parkeermeters	10	Economisch
Dynamische verkeersafsluiting (bollards)	10	Economisch
Parkeerverwijssysteem	10	Economisch
Brandveiligheidsvoorzieningen parkeergarages / -dekken	15	Economisch

Omschrijving Activa	Afschrijvingstermijn in jaren	Type nut
Riolen en gemalen		
Gemalen (gebouwen)	40	Economisch
Riolering	40	Economisch
Installaties	15	Economisch
Sportparken en terreinen		
Aanleg speelvelden, tennisvelden e.d.	50	Economisch
Afrastering/ballenvangers	15	Economisch
Drainage	20	Economisch
Kleedkamers	40	Economisch
Kuipstoelen tribunes	10	Economisch
Kunstgrasveld fundering	30	Economisch
Kunstgrasveld toplaag	10	Economisch
Kunststofbaan	15	Economisch
Toplagen verharding sportparken	20	Economisch
Natuurgrasvelden		Economisch
Straatmeubilair		
Interlokale bewegwijzering	20	Maatschappelijk
Mast interlokale bewegwijzering	30	Maatschappelijk
Rijwielklemmen en –blokken	10	Maatschappelijk
Straatnaamborden	10	Maatschappelijk
Verkeersborden	10	Maatschappelijk
Wegwijzers	10	Maatschappelijk
Inzinkbare palen	10	Maatschappelijk
Straatverlichting		
Armaturen	30	Maatschappelijk
Masten (ijzer, aluminium)	30	Maatschappelijk
Sfeerverlichting	10	Maatschappelijk

Omschrijving Activa	Afschrijvingstermijn in jaren	Type nut
Tunnels, viaducten		
Aanleg viaduct	40	Maatschappelijk
Dilatatievoegen	15	Maatschappelijk
Nieuwbouw tunnel	40	Maatschappelijk
Technische installaties	15	Maatschappelijk
Verfsystemen	25	Maatschappelijk
Verkeersregulering		
Rotonde	30	Maatschappelijk
Schakelkast verkeersregelinstallatie (computer)	12	Maatschappelijk
Verkeersregelinstallatie (compleet)	15	Maatschappelijk
Verkeerslichtbakken	12	Maatschappelijk
Verkeerslichtportalen	25	Maatschappelijk
(Vervanging) grondkabels verkeersregelinstallatie	30	Maatschappelijk
Waterbouwkundige werken		
Betongording	30	Maatschappelijk
Fonteinen	15	Maatschappelijk
Houten beschoeiing	20	Maatschappelijk
Reconstructies / verbeteringen	20	Maatschappelijk
Drijvende steigers	20	Maatschappelijk
Vijvers	15	Maatschappelijk
Wegen, straten en pleinen		
Asfaltering	25	Maatschappelijk
Bermverbetering buitengebied	30	Maatschappelijk
(Her-)bestrating wegen	30	Maatschappelijk
Grasbetonstenen	30	Maatschappelijk
Betonnen en asfalt fietspaden	30	Maatschappelijk

Bijlage 5
Vervangingsinvesteringen

Bijlage 6
BBV

Welke randvoorwaarden stelt de BBV?

Voor het uitwerken van de mogelijke keuzes is het van belang dat deze in lijn zijn met de BBV. Daarbij hebben we te maken met verschillende kostensoorten en verschillende financieringsvormen.

Welke kostensoorten onderscheidt de BBV?

In de begroting komen meerdere kostensoorten voor. In de tabel B5.1 staan deze volgens de BBV en hoe ze in de gemeentelijke begroting op te nemen.

Begrip	Definitie
Dagelijks onderhoud (cyclisch) en klein onderhoud.	Preventieve beheermaatregelen en dagelijkse reparaties die noodzakelijk zijn om het object in goede werkende en veilige staat te houden tegen een van tevoren vastgesteld verzorgings-/kwaliteitsniveau. De frequentie hiervan is cyclisch, zeer hoog en de omvang van de kosten relatief laag. Dit onderhoud is niet levensduur verlengend.
Groot onderhoud	Uitvoering van correctieve maatregelen, als gevolg van slijtage na een langere periode van gebruik, om een object in goede staat (op een vooraf bepaald kwaliteitsniveau) te houden of te brengen. Groot onderhoud dient zich in de regel aan, is daarom vaak gepland, is veelal ingrijpend van aard en betreft een groot of belangrijk deel van het object. De frequentie is planmatig, laag en de omvang van de kosten relatief hoog. Dit onderhoud is in principe niet levensduur verlengend.
Vervangingen	Vervangen van bestaande kapitaalgoederen door soortgelijke kapitaalgoederen. De frequentie is planmatig en zeer laag en de omvang van de kosten zeer hoog. Vervangingen zijn levensduur verlengend.
Achterstallig onderhoud	Onderhoud dat niet op tijd is uitgevoerd, waardoor een onderhoudsrichtlijn is overschreden en niet (meer) wordt voldaan aan technische normen of het door de raad vastgestelde kwaliteitsniveau. Achterstallig onderhoud kan in geval van overschrijding van de technische normen leiden tot schade en/of onveilige situaties, hetgeen vaak leidt tot hogere herstelkosten. In dat geval is er een zodanig slechte onderhoudstoestand dat de waarde, het gebruik en/of de levensduur van het investeringsgoed wordt aangetast. Hiervoor geldt dat deze kosten direct ten laste van de exploitatie moeten komen.

Tabel B5.1 kostensoorten BBV

Welke randvoorwaarden stelt de BVV aan de financiering?

De BBV stelt dat investeringen vallen onder maatschappelijk nut, omdat ze leiden tot grote waarde voor de gemeente: leefbaarheid, veiligheid, bereikbaarheid, etc. Investeringen brengen veel kosten met zich mee en kunnen geactiveerd en meerjarig afgeschreven worden, afhankelijk van de financiële positie van de gemeente. Investeringen mogen alleen gebruikt worden bij aanleg en vervangingen, niet voor onderhoud.

Klein (dagelijks) onderhoud
Voor klein (dagelijks) onderhoud geldt dat de kosten in hetzelfde jaar ten laste van de exploitatie gebracht moeten worden. Dit betreft bijvoorbeeld het herstellen van verzakkingen in klinkerwegen en/of het repareren van gaten in asfaltwegen.

Groot onderhoud
Ook de kosten voor groot onderhoud mogen niet als te activeren investering beschouwd worden. Voor groot onderhoud mág wel een voorziening gehanteerd worden. De kosten voor groot onderhoud worden óf in hetzelfde jaar ten laste van de exploitatie gebracht (gelijk aan kosten klein (dagelijks) onderhoud), óf uit een voorziening betaald (eveneens in hetzelfde jaar van realisatie). Het betreft een voorziening conform BBV-artikel 44 lid 1c. Groot onderhoud betreft bijvoorbeeld het vervangen van asfaltdeklagen.

Kapitaalvernietiging en onveilige situaties
De BBV verplicht tot het inrichten van een voorziening wanneer er sprake is van kapitaalvernietiging of wanneer er sprake is van onveilige situaties. In dat geval betreft het een voorziening voor achterstalligheid conform BBV-artikel 44 lid 1a. De gemeente dient deze situatie te voorkomen.

Colofon

Titel Nota beheer kapitaalgoederen buitenruimte 2023 - 2026
Uitgave: Gemeente Zwolle
Vormgeving: Communicatie, Gemeente Zwolle

oktober 2023

www.zwolle.nl